Թ. ՏԱՐԻ 2523 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ՄԱՐԳԱՑ 4384 23 ՅՈՒՆԻՍ 1892 11 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1309 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	ղրուշ արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	»	75
» »	Եռամսեայ	»	40
Օտար Երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒՆԻՍ 23/5 ՅՈՒԼԻՍ 1892

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ առաջ արմտիք կը ղրկէր Եւրոպա: Արմտիքէն զուրկ անցանք, կ'ըսեն Եւրոպացիք, որք կը տեսնեն թէ Ամերիկա՝ գոյզն տարբերութեամբ՝ կարող է ռուսական հնձոց պակասը լնուլ: Բայց հնտախտին ինչ ընենք: Եթէ այս տարի փոխանակ արմտիքի Ռուսիա հնտախտ ղրկէ յԵւրոպա՝ չի կրնար ըսուիլ թէ վերջինն առաջնոյն տեղը կը բռնէ:

Խնդիրն այն է արդարև որ՝ ըստ երևոյթից՝ Ռուսիոյ հունձքերն այս տարի ևս դէշ պիտի ըլլան: Ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ևս անձրևք անբաւական են: Եթէ Կ. Պոլսոյ մէջ բնակչաց մէկ մասը Տերքոսի ընկերութեան դրամ չվճարելու համար անձրևի կը սպասէ, եւրոպական Ռուսիոյ մէկ մեծ մասն իր հացն իսկ անձրևէն կը սպասէ: Կը հաշուի թէ ապրիլ և մայիս ամսոց մէջ երեք անգամ առատ անձրև կը բաւէ ռուսական հունձքերն հասունցնելու, որք տեղացւոց համար քանի մը հարիւր միլիոն ֆրանքի հարստութիւն մը կը ներկայացնեն, յորմէ կրնայ հաշուուիլ թէ իւրաքանչիւր գարնանային անձրև ինչ կը նշանակէ ռուս երկրագործին համար:

Անձրևի պակասութեան երեսէն ռուսական հնձոց անմխիթարական վիճակն արդէն իսկ անախորժ երևոյթ մը կուտայ Ռուսիոյ ելմտական կացութեան: Ելմտական Նախարար Պ. Վիշնեկրատսքի, որ անցեալ տարւոյ երաշտութենէն և սովէն պատճառեալ անձկութեամբք գլխու ծանր հիւանդութիւն մը ստացած էր, թէպէտ վերջերս Փեթերսպուրկ եկաւ, բայց նորէն հիւանդ դարձաւ գնաց: Այս տարի ևս Տէրութիւնը շատ մը նահանգաց գիւղացիներէն բան չպիտի կրնայ գանձել, և ինք պիտի պարտաւորի դրամով ու նիւթական նպաստներով օգնել անոնց: Անխուսափելի է ուրեմն որ թղթադրամ րուպլը գլուխն առած երթայ, հիմա 9¼ րուպլ արժելով մէկ օսմ. ոսկի, մինչ ձմրան մէջ 8½ և աւելի յառաջ 8 րուպլ հաւասար էր մէկ ոսկւոյ:

Մինչև որ մէկը չլայ, ուրիշ մը չի խնդար, կ'ըսէ ժողովրդային առած մը, որ շատ մը ժողովրդային առածներու պէս, անտեղի է: Բայց սա ճշմարիտ է որ ռուսական հնձոց անյաջողութիւնը կ'արժեցնէ ուրիշ արմտաշատ երկրաց ապրանքն: Օրինակի համար, ամերիկացի ագարակատեարց երեսը կը խնդայ, որք ուրախ կ'ըլլան եթէ ամեն տարի նոյնքան արմտիք ղրկեն Եւրոպա որքան ղրկեցին անցեալ տարի, հոգ չէ որ Ռուսիոյ մէջ տիրող սովուն պատճառաւ՝ արտայայտութիւն մ'ընեն իրենց մարդասէր և ռուսասէր զգացմանց, քանի մը շոգենաւ լեցուն եգիպտացորենի ալիւր ղրկելով Ռուսիոյ սովեալ նահանգներուն: Փոքր Ասիոյ ցորեններն անգամ բարս կ'ընեն երբ երաշտութիւն տիրէ Ռուսիոյ կեդրոնական նահանգաց մէջ, ինչպէս անցեալ տարի բաւական գործ տեսան Անատոլուի երկրագործք և արմտեաց վաճառականք:

* * *

Երէկի Թղթաբերով առնուած եւրոպեան լրագրաց մէջ հետևեալ տեղեկութիւնները կը տեսնենք Ռուսիոյ առողջապահական և երկրագործական պայմաններուն ու դէպքերուն վրայ:

Փեթերսպուրկէ յունիս 29ին կը հեռագրուի թէ Պաքուէ վաճառաբարձ կառախմբերուն Տիֆլիս և Պաթում երթևեկելն արգիլուած է, հնտախտի պատճառաւ: (Այս հրաման բնականապէս պիտի ազդէ ռուսական քարիւղի տուրևառին վրայ, և քարիւղն, որոյ սնտուկը Կ. Պոլսոյ մէջ մինչև 20 ղրուշի իջած էր, ոսկին 100 ղրուշի, պիտի բարձրանայ քանի մը ղրուշ:)

Պաքուէ երկաթուղւով եկող ճամբորդներն ալ նոյն քաղաքէն ինն մղոն հեռի տեղ մը երեքօրեայ քառանդինայի կ'ենթարկին:

Որոշուեր է Պաքուի ամեն փողոցները քարիւղով ցօղել յաճախակի, իբրև մաքրողական մը հնտախտի դէմ:

Ռուս կառավարութիւնն հնտախտով վարակեալ ամեն տեղերու դեղագործներուն հրամայեց որ հականեխական և մաքրողական դեղերը նոյն իսկ վաճառքի գնով ծախեն ուզողներուն, առանց բան մը առնելու պատրաստութեան համար:

Պաշտօնական լուրերը նուազում չեն ծանուցաներ հնտախտի ճարակման:

Կայսերական Ուքազ մը Թուրքաստանի կուսակալին իշխանութիւն կուտայ պէտք տեսած օտարահպատակներն և մերձակայ Խանութեանց բնակիչները վտարել երկրէն, եթէ անոնց ներկայութիւնը վնասաբեր նկատէ հանրային առողջութեան: Այս Ուքազն հանել պէտք եղեր է, արդարացնելու համար կարգ մը անգլ. հպատակ Հնդիկներու արտաքսումն, որք ռուսական կեդրոնական Ասիոյ մէջ 15 տարիէ հետէ անընդհատ բնակութիւն և գործ հաստատած էին, և վերջերս արտաքսեցան ռուս կուսակալին հրամանաւ:

Ողջպահիկ տնօրինութեանց գործադրման վրայ հսկելու համար ռուսպարսկական սահմանագլխին վրայ ղրկուած զօրաց հրամանատար Ֆիչէր զօրավար Պալա Իսհէմի բժշկաց հետ համաձայնութեամբ եօթնօրեայ քառանդինա հաստատեց Ուզուն Ատայէ կամ Ասխաբադէ երկաթուղւով կամ այլ կերպ եկողներուն վրայ: Այս տնօրինութիւն փափաքեալ ազդեցութիւնը չունեցաւ: Հնտախտի ամենօրեայ նոր դէպքեր տեղի կ'ունենան ռուսական երկրին վրայ: Զօր. Ֆիչէր հետևապէս հրաման հանեց որ սահմանագլխին միւս կողմէն եկող ամեն ուղևոր բժշկաց կողմէ քննուին, և եթէ [illegible], [illegible] անմիջապէս: Այս կերպիւ շատ մը ուղևոր կրակի արուեցան:

Հանրային շինութեանց և հաղորդակցութեանց նախարար Պ. Վիթթէ և իւր խորհրդական կամ քարտուղար Պ. Սամարդով Օտեսա եկան՝ ռուսական նաւատորմին համար ձեռք առնուելիք զգուշական տնօրինութիւններն որոշելու և գործադրման հսկելու:

Մէշհէտէն ստացուած պաշտօնական լուրեր կ'ըսեն թէ հնտախտէ մեռնողներուն թիւը կը պակսի հոն: Հիմակ օրական 25 մարդ կը մեռնի միայն:

Պաշտօնական տեղեկութիւնք մինչև յունիս 28, կը ծանուցանեն հնտախտի գոյութիւնն ռուսական Ասիոյ մէջ ի Ճիզագ, Սմրղանդի և Թաշքէնտի ճամբուն վրայ, ուր 130 անձինք մեռեր են, ի Սմրղանդ, քանի մը հոգիք, ի Շինազ, Սիր Դարեայի ափանց վրայ, տասն անձինք, Իւչ Թէփէ և Պուխարայի երկաթուղւոյ կայարանին մէջ, եւն: Սարախսի մօտ, ի Քեախա, ուր ռուսական հողին վրայ առաջին անգամ երևցաւ հնտախտը՝ Պարսկաստանէն գալով, դեռ կը շարունակէ: Ի Կովկասիա, բայց ի Պաքուէ, Շուշիի մէջ հնտախտ ծագելն յունիս 28ին ծանուցուած է ի Փեթերսպուրկ:

Թայմզի թղթակիցը կը հեռագրէ Փեթերսպուրկէ թէ հնձոց անյաջողութեան վրայ մտահոգութիւնք տեղի տուած են հնտախտի երկիւղներուն, և թէպէտ ռուս հասարակութիւնը շատ դիւրագրգիռ է տեղեկութիւն առնելու վարակեալ վայրերէն, բայց պաշտօնէութիւնք հրատարակութեանց վրայ հսկողութիւն ի գործ կը դնեն, և միայն կառավարական աղբիւրէ հաղորդեալ տեղեկութեանց հրատարակման կը թոյլատրեն:

Բայց ռուս իշխանութիւնք անխոյզ չեն կենար, և լրագրաց մէջ սիւնակներով շրջաբերականներ, պատուէրներ և առողջապահական խրատներ հրատարակելով, կը ցուցնեն թէ վտանգի մեծութեան ուշադիր են. զի ընդհանուր կարծիքն է թէ Ռուսաստանի մէջ ժողովրդեան մէկ մեծ մասն ինֆլուենցայէ և մանաւանդ սովէ տառապած և տկարացած լինելով, դիւրին զոհ պիտի լինի հնտախտին, որուն պէտք եղածին պէս չպիտի կրնայ դիմադրել փիզիքապէս, նիւթապէս և բարոյապէս:

Թայմզի թղթակիցը կ'ըսէ որ եթէ հնտախտն անգամ մը մուտ գտնէ յԱժտէրխան, չիտակ Ռուսաստանի ներսը կրնայ արշաւել: Աժտէրխան այնքան պատրաստ է որ մի քանի տարի յառաջ նոյն իսկ ժանտախտի ճարակման տեղի տուաւ: Վոլկայի բերանն ունեցած բնական դիրքով, այս քաղաք կրնայ համաճարակը վեր ղրկել այն կեդրոնական նահանգներու, զորս կը թրջէ Վոլկան: (Հեռագիրն երէկ ծանոյց հնտախտի երևումն յԱժտէրխան:)

Ի Պաքու միայն երեքօրեայ քառանդինա ի գործ դրուած է, և հազարաւոր գործաւորք քարիւղի գործարանաց ամեն կողմ փախած են սարսափահար, և կը վախցուի որ հնտախտի սերմերն ալ իրենց հետ տարած ըլլան: Եթէ այսպէս երթայ, խորհուրդ կայ Նիժնի Նովկորոտի տարեկան մեծ տօնավաճառն արգիլելու, զի ամեն տարի սովորութիւն է որ հոն դիմեն արևմտեան և արևելեան ռուսական նահանգաց հազարաւոր վաճառականք, որոց տեղափոխութիւնք կրնան համաճարակին ծաւալումը փութացնել: Յայտնի է ուրեմն թէ հնտախտն որքան մեծ վնաս կը սպառնայ ռուսական վաճառականութեան:

Կովկասիոյ կառավարութիւնն հնտախտաւորաց համար երկու շարժուն հիւանդանոցներ կը կազմէ, որք տեղէ տեղ կրնան փոխադրուիլ: Այս առժամանակեայ հիւանդանոցք, որք մեծ վրաններէ պիտի բաղկանան, 10ական անկողին պիտի պարունակեն: Կովկասիոյ կառավարութիւնը զանոնք կը կազմէ իբրև օրինակ ծառայելու համար ամեն քաղաքապետութեանց, գիւղապետութեանց և մասնաւոր մեծ հաստատութեանց ու գործարանաց, որք պէտք է նմանօրինակ հիւանդանոցներ պատրաստեն, ի նախատեսութիւն հնտախտի ճարակման Կովկասիոյ այլ և այլ կողմերը:

Պաքուի Առողջապահական Խորհրդոյն պետ Դոք. Իւլին հեռագրեր է Ներքին գործոց Նախարարութեան թէ ցայս վայր հնտախտի դէմ ձեռք առնուած զգուշական միջոցներն անբաւական են: Շուշիի զինուորական բժիշկն ևս կը հեռագրէ նոյն Նախարարութեան թէ չի կրնար պէտք եղածին պէս դէմ դնել հնտախտի, եթէ նոր բժիշկներ և հիւանդապահներ չղրկուին:

Յունիս 28 թուով հեռագրելով, Թայմզի թղթակիցն իբրև զարմանալի իրողութիւն մը կը նշանակէ թէ Պուխարայի պէս բազմամբոխ քաղաքի մը մէջ որ պարիսպներով պատած է, և ռուսական երկաթուղւոյ կայարանէն ութ մղոն հեռի է միայն, հնտախտի դէպք չէ պատահած: Սովորաբար աղտոտ պուխարայի ժողովրդեան այս համաճարակէ ցարդ զերծ մնալը վերագրելի է առողջապահական ընտիր միջոցներուն, զորս Պուխարայի Էմիրը խստիւ ի գործ դնել կուտայ, խորհրդով ռուս գեսպան Պ. Լեսարի, որ շատ կարող մարդ մ'է, ինչպէս Անգլիացւոց հետ պատահած վէճերուն մէջ ցոյց տուաւ ինքզինք: Դեկտ. ի մէջ իսկ, երբ Աֆղանստանի հնտախտին վրայ լուրեր առնուեցան, Էմիրն սկսաւ ի գործ դնել առողջապահական միջոցներ. երկար ժամանակէ հետէ փափաք յայտնած լինելով Ռուսիոյ կայսեր այցելու, սիրայօժար կը կատարէ ինչ որ Ռուսիոյ կողմէ խորհուրդ տրուի: Պուխարայի մայրաքաղաքին մաքրուիլը, սպանդանոցներուն պարիսպներէ դուրս փոխադրուիլը, ջրանցներուն և կոյուղիներուն սալուիլն, խանութներուն ամեն օր աչքէ անցուներով լուացուիլն և հականեխական դեղերով մաքրուիլն, և այլ տնօրինութիւնք որք ի գործ կը դրուին ռուս բժշկի մը հսկողութեան տակ, ցայս վայր զՊուխարա զերծ կացուցած են համաճարակէն, և յուսած հոգածութեան ի փոխարինութիւն, կը յուսացուի որ Էմիրն ի մօտոյ պատեհութիւն գտնէ մօտալուտ այցելութիւնն ընելու ի Փեթերսպուրկ:

Ռուս իշխանութիւնք մեծապէս կը ջանան Վոլկա գետին բերանը պաշտպանել, և թէպէտ այս ճգունք ի զերև ելած են, քանի որ հնտախտն Աժտէրխան ևս մուտ գտած է, բայց հիմա գոնէ Աժտէրխանէ վեր չելնելուն պիտի աշխատուի, որ թերևս յաջողի, եթէ Լորիս Մելիքովի երբեմն ժանտախտի դէմ ի գործ դրած արմատական միջոցներուն նման տնօրինութեամբք Աժտէրխան բոլորովին մեկուսացուի:

Ռուս լրագիրք կարծիք կը յայտնեն թէ ներկայ հնտախտը մեղմ հանգամանք ունենալուն պատճառաւ, մինչև Փեթերսպուրկ չպիտի կրնայ հասնիլ ամառուան եղանակիս մէջ: Բայց միանգամայն կ'ընդունին թէ կրնայ ձմեռել ռուսական հողին վրայ, և գալ տարի ևս առաւել յառաջ խաղալ:

Պաղտատի ռուս հիւպատոսը տեղեկագրած լինելով թէ Pestis bubonica կոչուած ժանտախտի դէպքեր դիտուած են ի Պաղտատ, օսմանեան սահմանագլխին վրայ առողջապահական շղթայն ևս առաւել զօրացուած է:

Ռուս լրագիրք առիթը չեն փախցներ Անգլիացիները քննադատելու, առարկելով թէ հնտախտին ռուսական հողը մտնելուն պատճառ եղած են, երբ մանաւանդ Ռուսիոյ ժողովուրդը սովու դէմ մաքառմամբ տկարացած կը գտնուի: «Անգլիացիք Հնդկաստանի հիւսիսային կողմը գտնուող ժողովուրդները, մանաւանդ իրենց պաշտպանեալներն՝ Աֆղանները՝ չեն համոզեր չեն պարտաւորեր մաքրութեան, զգուշութեան և մեկուսացման պատշաճ միջոցներ ի գործ դնելու, Հերատէ մինչև Պարսկաստան տարածուող երկրին վրայ:» Կեդրոնական Ասիայէն դարձող Ռուս մը պատմեր է Փեթերսպուրկի մէջ թէ հնտախտէ մեռած մարդոց դիակներ պահուած են Հերատի և պարսկական սահմանագլխի մէջտեղ, և յետոյ ղրկուած են Մէշհէտ և հոն թաղուած: Կ'ենթադրուի թէ Պարսկաստան վարակուած է Աֆղանստանէ:

Առ այս Անգլիացիք կը պատասխանեն թէ նոյն իսկ ռուսական քառանդինաներն, որք խօտալու զօրքերով և բժշկական շղթաներով զօրացուած էին Աֆղանեան և պարսկական սահմանաց շուրջ, բաւ չեղան ռուսական երկիրը պաշտպանելու: Նոյնչափ իրաւամբ Եւրոպա կրնայ գանգատիլ թէ կեդրոնական Ասիոյ մէջ Ռուսաց շինած երկաթուղիք դիւրին միջոց մ'եղած են հնտախտն Եւրոպա բերելու: Կեդրոնական Ասիոյ երկաթուղին, որ վաճառականութեան զարգացման մեծ զարկ մը պիտի տար, իբրև առաջին գործ՝ հնտախտն Ասիայէն Եւրոպա կը բերէ ահա: Այն երկաթուղիէն յառաջ, Եւրոպա ասիական հնտախտի վարակմանց դէմ պաշտպանուած կը գտնուէր ընդարձակ անապատներով և անմարդաբնակ վայրերով, որք բնական պատուար մ'էին:

Միւս կողմէ, թէ ռուս կառավարութիւնն ո՛ր աստիճան հոգածու է հնտախտի ծաւալման առաջքն առնելու, յայտնի կ'երևի այն ծանուցմամբ թէ կեդր. Ասիոյ ռուսական նահանգաց մէջ հնտախտ ծագելուն առաջին լրոյն վրայ, Փեթերսպուրկէ 100 հազար րուպլի գումար մը ղրկուած է Կովկասիոյ կառավարութեան, զգուշական պատշաճ միջոցներն անմիջապէս ի գործ դնելու:

ԱՆԳԼԻՈՅ լրագիրք լի են միթինկներու նկարագրութեամբք և ճառերու և յայտագրերու հրատարակութեամբք: Ֆրանսական լրագիրք որք կը յուսային արտաքին քաղաքականութեան փոփոխում մը և ֆրանսական շահուց աւելի նպաստաւոր ուղղութիւն մը Մեծին Բրիտանիոյ կողմէ՝ յուսաբեկ կը մնան և այլ ևս չեն հետաքրքրիր անգլիական ընտրութեանց, Լորտ Ռոզպէրիի այն յայտարարութեան վրայ թէ կլատսթոնեանք՝ եթէ յիշխանութիւն անցնին՝ պիտի չփոխեն Լորտ Սալզպըրիի քաղաքականութիւնն իւր արդի ծանօթ վիճակին մէջ: Լորտ Սալզպըրիի քեռորդի Պ. Պալֆուր, որ Անգլիոյ առաջնակարգ պետական մարդերէն մին եղած է իւր պերճախօսութեամբ, վարչական կարողութեամբ և բարոյական քաջութեամբ, Մանչէսթըրի մէջ ընտրելի հանդիսանալուն առթիւ, ի Շէֆէլտ ևս բանախօսել փորձեց, բայց համակրանք չգտաւ ընտրողներէն, որք ստուար մեծամասնութեամբ կլատսթոնեան են: Բայց Մանչէսթըրի մէջ իսկ աւելի նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ: Կ'ըսուի սակայն թէ բամբակեղինաց այն մեծ կեդրոնին մէջ Ազատականք հզօր մրցում մը պիտի ընեն Պ. Պալֆուրի դէմ:

—Հեռագրին երէկ ծանուցած առաջին ընտրութիւնք, և անոնք զորս թերևս այսօր իմացնէ, առանց ընտրական պայքարի որոշեալ են. այսինքն՝ երբ ընտրելի մը մրցակից չունենայ, ընտրողները քուէարկելու չեն հրաւիրուիր: Օրէնք է որ քուէարկութենէն յառաջ իւրաքանչիւր կուսակցութեան երևելիք ներկայանալով ընտրողական պաշտօնէին՝ կը յայտարարեն թէ իրենց ընտրելին այն ինչ անձն է: Ոմն կ'առաջարկէ, ուրիշ մը կ'երկրորդէ, և ընտրելին կ'արձանագրուի: Եթէ հակառակ

—)(83)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՈՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԱՌԻ–ՄԱՏԼԸՆ

ԺԷ

ԳԻՒՂԻ ՔԱՋԻՄՕՏՕ ՄԸ

Ագարակապանուհին բացաւ սենեկին դուռը և ցած ձայնով ըսաւ պառաւ տիկնոջ.

—Տեսէք, տիկին կոմսուհի, ահա ինքը:

Սանտրիյեոն, անկողնէն հանելէն և հագուեցունելէն ետք Լանտրի ամուսնոյ զաւակը, կաթնապուրը կը կերցունէր նմա, շեմինէին մէջ վառող կրակին առջև նըստած:

Ամեն մէկ դգալը կլլելէ ետք, պզտիկը կը քրքջէր, վասնզի իր աջ պզտիկ ձեռքովը, որ ազատ ձգուած էր, շատ կը զուարճանար կմթելով Սանտրիյեոնի այտերը, իրեն քաշելով մազերը և գլխարկին կապերը. մանաւանդ կարծես կը ջանար իր պզտիկ մատներն անոր քիթը խոթել:

Սանտրիյեոն կը թողուր որ ուզածն ընէ և կը տոկար անոր այս ամեն մանր մունր խաղերուն՝ ճշմարիտ մանկամարդ մայրիկի մը համբերութեամբ:

Ա՛լ իր սըրմելի զգեստը չէր կրեր, լայն կարմիր շերտերով գորշագոյն բուրդէ շրջազգեստ մը և բաց կարմիր մերինոսեան բուրդէ քօթանակ մը հագած էր: Ինք ընտրած էր կերպասն և ինք կարած էր զայն:

Ինչո՞ւ այդ տեսքոտ գոյներն ընտրած էր: Ոչ ոք գիտէր: Անշուշտ քմահաճոյք մըն էր լոկ: Բայց քմահաճոյք մը՝ կարմիրի մասին մասնաւոր ճաշակէ մը յառաջ եկած. վասնզի գրեթէ միշտ նոյն գոյն կերպասներ պիտի ընտրէր՝ հագնելու համար: Եւ ինչ որ հագած էր նա՝ ընթերցողին ներկայացուցած ատենիս՝ նոյնն հագած էր միշտ՝ Վերբըէի ագարակը գտնուելէն ի վեր:

Տիկին տը Քլէաֆոն երկարօրէն քննեց զնա, մեծ հաճութեամբ տեսնելով անոր ստնտուի պաշտօն կատարելը և զուարճանալով նաև մանկան չարաճճիութիւններէն:

—Սիրուն է, տիկին Լանտրի, շատ սիրուն, ըսաւ:

—Այնպէս չէ՞, տիկին կոմսուհի:

—Ինչպէս որ ինձ ըսին, մանկամարդ է, քանի՞ տարու կայ:

—Օ՛հ, հազիւ քսաներեք քսանչորս տարու:

—Իրաւ արժանի է ձեր տուած գթութեան: Բնաւ Թուղթ մը չունի՞ վրան:

—Ոչինչ, տիկին կոմսուհի, ոչ իսկ թաշկինակ մը. վերջապէս բան մը չունի որ կարենայ իր ո՛վ ըլլալն հաստատել: Իր շապիկն իսկ սկզբնատառ չէր կրեր:

—Այդ ամենը զարմանալի է: Եւ ինք չը՞սեր ուսկից գալը, ո՛ւր երթալը:

—Երբ այդ բանին վրայ խօսիմ հետը, համր կը մնայ:

—Թերևս չուզեր պատասխանել:

—Ո՛հ, ապահով եմ թէ պիտի պատասխանէր եթէ կարենար: Այս պահուս զինքն այս կերպարանքով տեսնողը չպիտի կարծէ որ խեղճ յիմար մըն է ան, բայց, աւա՜ղ, իր յիմարութիւնն իրական է: Բանաւոր անձի մը պէս կը գործէ, կը խօսակցի, կ'աշխատի. գլխաւորապէս յիշողութիւնն, անցեալին յիշողութիւնն է զոր կորուսած է:

«Եթէ այսօր ըսեմ իրեն. «Սանտրիյեոն, չորս օրէն, ութ օրէն այս ինչ բանը պիտի ընես» ամենևին չմոռնար զայն. բայց չյիշեր՝ ագարակ մտնելէ առաջ գլխուն եկածը: Իսկ անցեալին մասին, իր յիշողութիւնը խաւարի մէջ է:

«Այժմ տեսածնուդ պէս հանդարտ չէ միշտ. երբեմն—շատ հազուադէպ է—աչուըները խոշոր խոշոր կը բանայ և վայրագ երևոյթ մը կառնու. զահավիժօրէն դուրս կ'ելնէ և կը սկսի վազել՝ իբր թէ եւեւէն ինկած ըլլային: Երբեմն ալ մթին տխրութեան մը մէջ կը թաղուի, սրտաբեկ, լըռակեաց, սարսուռն կը մնայ, իբր թէ միտքն ողողուէր մահասարսուռ յիշատակով մը. վերջապէս, կը պատահի նաև որ բացարձակ անզգայ կոնուի իր շուրջն անցած դարձածներուն:

«Այն ատեն սոսկալի կերպով հանդարտ է, յոյժ տժգոյն, և իր դիմագծերն այնքան խիստ են որ կարծես մարմարի մէջ փորուած են:

—Տարօրինակ յիմարութի՜ւն, տիկին Լանտրի:

—Ասոր հետ մէկտեղ, ինչչափ հոգածութեամբ կը խնամէ զաւակս. մանկիկին համար մայրական գորով կը տածէ: Եւ յետոյ, գիտէք ինչպէս կ'աշխատի:

—Սանտրիյեոն (մոխրիկ) անուանած էք զայն, որովհետև, ըսին ինձ, սովորութիւն ըրած է կրակին առջև անցնիլ և մոխիրներուն հետ խաղալ:

—Այո, տիկին կոմսուհի, այդ պատճառաւ Սանտրիյեոն կոչած ենք զինքը:

—Եւ ի՞նչ են իր արտասանած այն տարօրինակ բառերը:

—Ամե՞ն բան այրեցաւ:

—Այո:

—Լաւ ուրեմն, տիկին, ճիշդ այս բանն է որ ամենէն աւելի կը հետաքրքրէ զիս և ամուսինս:

—Արդարև շատ տարօրինակ բան է: Կրակին առջև, այս դժբախտ կինն անպատճառ անխախտ մտածման մը ազդեցութեան տակն է: Ո՞վ գիտէ, կարելի է իր բանականութիւնն կորսնցուցած է ահաւոր հրդեհի մը հետևանօք: Ամեն պարագայի մէջ, տիկին Լանտրի, գաղտնիք մը կայ, սոսկալի դրամ մը այս խորհրդաւոր Սանտրիյեոնի կեանքին մէջ:

Տիկին տը Քլէաֆոնի այս այցն յագարակ աւելի նպաստեց անծանօթ յիմարին վիճակին բարւոքման:

Անմիջապէս յայտնուեցաւ ի Վերբըէ և բոլոր շրջակայ վայրերը թէ դղեկին մէջ շատ կը հետաքրքրէին Սանտրիյեոնի նըկատմամբ, և կ'ըսուէր.

—Սանտրիյեոն այլևս միայն ագարակապանուհւոյն պաշտպանեալը չէ, տիկին կոմսուհին ալ իր պաշտպանութեան ներքև առած է զնա:

Այնուհետև, գիւղին մէջ, ոչ ոք յարգանքի պակասութեան մէջ կը գտնուէր խեղճին նկատմամբ, որ կը սկսէր քիչ մը ագարակապանին ընտանիքէն ըլլալ:

Քլօտին Անիլլա չէ՞ր ըսած, մեռնելէ առաջ.

«Երկնից բարձունքէն պիտի հսկեմ դըժբա՜խտ զաւկիս վրայ:»

Սանտրիյեոն երկուքուկէս տարիէ ի վեր Վերբըէի ագարակն էր, երբ Քլէաֆոնի Լիւսիէն կոմսն ամուսնացաւ:

Այրի կոմսուհւոյն նման, մանկամարդ կոմսուհին ալ յոյժ հետաքրքրեցաւ խեղճ յիմարին նկատմամբ, որ արդէն իր ըրած բազմաթիւ ծառայութիւններով և բովանդակ անձնուիրութեամբը կրցած էր շահիլ ագարակապանուհւոյն և Լանտրիի բարեկամութիւնը:

—Ա՛հ, կ'ըսէին անոնք շատ անգամ, մենք կատարելապէս վարձատրուեցանք այսօր այն քիչ մը բանին փոխարէն զոր ըրինք իրեն:

Մտքերնուն չէին անցըներ թէ օր մը մէկը կրնար գալ և զայն պահանջել իրենցմէ: Սակայն, միթէ իրենցը, միմիայն իրենցը չէ՞ր այժմ Սանտրիյեոնը:

Եւ եթէ մահն առնուր զայն իրենց ձեռքէն, քրոջ մը պէս պիտի լային անոր վրայ:

Մօնտրաժէի դղեկատիրուհին բաւական յաճախ կ'այցէր յագարակ, երբեմն իր սենեկապանուհւոյն, երբեմն իր ամուսնոյն հետ:

Մերթ, մասնաւորապէս Սանտրիյեոնը տեսնելու կուգար և կը դիտէր անոր մէկ ազնուագործութեամբ աշխատիլը: Ագարակապանուհիէն և կոմսուհիէն ոչ նուազ ինքն ալ զարմացած և սքանչացած էր:

Երբ ծնաւ իր առաջին պզտիկ աղջիկը, զոր Լիւսիէն անուանեց, փափագեցաւ որ մկրտութեան զգեստը Սանտրիյեոն ասղնեգործէ, և յիմարն այնքան նուրբ, այնքան կատարեալ գործ մը արտադրեց որ զգեստը սքանչացման առարկայ մը եղաւ ամենուն համար:

Սանտրիյեոն յաջորդաբար ուրիշ քանի մը զգեստներ կարեց կոմսուհւոյն համար. գիտէր թէ տիկին Լանտրի երջանիկ էր տեսնելով անոր աշխատիլն ագարակին համար:

Տարիները կ'անցնէին:

Ագարակապանուհին, իր զաւկին ծընունդէն վեց տարի ետքը, պզտիկ աղջիկ մը աշխարհ բերաւ:

Աննկարագրելի էր Սանտրիյեոնի ուրախութիւնն երբ օրօրոցին մէջ իրեն ցուցուցին մնինիկ արարածը:

(Շարունակելի)

կուսակցութենէն մարդ չներկայանալ ուրիշ ընտրելի առաջարկելու, առաջինն ընտրուած կը հռչակուի առանց քուէարկութեան։ Այս անճիճ քուէարկութիւնք ամեն ընդհանուր ընտրութեան առթիւ քանի մը տասնեակ կը պատահին, և ամենէն առաջ անոնք կը ծանուցուին։

ՊԻՍՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ Գերմանիոյ կառավարական մամլէն կը քննադատուի՝ իւր իշխանութեան օրով դրած սկզբանց հակառակ և մինչև իսկ օրինական որոշ տրամադրութեանց հակառակ օրուան իշխանութեան դէմ խօսելուն համար, օգուտ քաղելով այն գաղտնի ծանօթութիւններէ զորս ունեցած է իբրեւ նախարարապետ։ Ազատական լրագիրք ոմանք մինչև իսկ կ'առաջարկեն դատի ենթարկել զՊիզմարք, ինչպէս ինք դատի կ'ենթարկէր հրաժարեալ պաշտօնեայներն որք իրենց մեծերուն դէմ խօսէին։ Բայց կ'ըսուի թէ Քաբրիվի կոմսի կառավարութիւնն իւր պաշտօնաթերթերուն միջոցաւ տրուած ազդարարութիւնը բաւ պիտի համարի և ի դատ չպիտի կոչէ նախկին վարչապետն։ Ի Բիսինկէն եւս խմբագրի մը հետ խօսակցելով, Պիզմարք վշտագին երեւոյթ առաւ։ Ի մէջ այլոց ըսաւ թէ «Միշտ կը կարծէի թէ հիւանդութեան մը պատճառաւ միայն պիտի թողէի գործերն, կամ երբ վերջին շունչս ելնէր իմ ճնշեալ կուրծքէս։» Այս պահուս իշխանին դէմքն այնքան մելամաղձիկ էր որ իւր սեւ շունն եւս յաղթում ցուցուց, ոտք ելաւ, և սկսաւ փայփայել իւր տէրը։ «Տեսէք, ըսաւ իւր խօսակցին, այս կենդանին անգամ իմ բաժնելս հասկնալու երեւոյթ ունի»։ Եւ առաւ քալեց, խորունկ հառաչանքներ արձակելով։

Ի ՂԱՀԻՐԷ, անգլ· Տքթ· Միլզըն, բնիկ հիւանդանոցին պետը, դատ բացաւ Պոսֆօռ անուն ֆրանսերէն թերթին դէմ, որ խստիւ հարուած էր Գահիրէի անգլիացի բժիշկները։ Պոսֆօռի խմբագիրը դատապարտեցաւ 1,000 անգլ. ոսկւոյ դրամական հատուցման և իւր դատականքն իւր թերթին մէջ և ուրիշ երկու թերթերու մէջ հրատարակելու իւր ծախիւք։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Արժ· Գի· ա քահանայի՝ «Պատմութիւն Սիմէոն կաթողիկոսի» անուն աշխատասիրութիւնը Իզմիրեանց կտակի Ցանձնաժողովին մատուցուած և այս վերջնոյս կողմէ եւս ի քննութիւն յանձնուած է Գեր· Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեանի, որ իւր տուած տեղեկագրոյն մէջ մրցանակի արժանի գտած է այդ աշխատասիրութիւնը։

Նոյն Ցանձնաժողովոյ մատուցուած է նաև Հ· Մեսրոպ վարդապետ Ուզունեանի մէկ աշխատասիրութիւնը՝ «Պատմութիւն Լեհաստանի հայ գաղթականութեան»։ Այս աշխատասիրութիւն ի քննութիւն յանձնուած է Գեր· Մելքիսեդէկ եպիսկոպոս Մուրատեանի որ իւր տեղեկագրոյն մէջ մրցանակի արժանի չէ գտած զայն։

Զմիւռնիոյ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզ յունիս 17 թուականաւ·

Տեղւոյս Ս· Մեսրոպեան և Հռիփսիմեանց վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնք կը շարունակուին· բաւական թուով ազգայինք, մանաւանդ իգական սեռէ, գրեթէ ամեն օր ներկայ կը գտնուին։ Հարցաքննութեանց արդիւնք գոհացուցիչ են, և վարժարանաց յառաջդիմութիւնն ակներեւ։

Երեքշաբթի օրը Մեսրոպեան վարժարանի բարձրագոյն դասարանաց հարցաքննութիւնը տեղի ունեցաւ, որոց ներկայ գտնուեցաւ տեղւոյս ֆրանսական հիւպատոսն՝ ընկերակցութեամբ Մեծ· Գ· Յ· էֆ· Բաբաղեանի· աշակերտաց տուած գոհացուցիչ պատասխաններէն յոյժ գոհ մնալով՝ հիւպատոսը քանիցս գիտել տուաւ թէ՝ ուղղուած հարցմանց նոյն իսկ ֆրանսացի աշակերտաց համար կարելի չէր այսքան դիւրութեամբ պատասխանել։ Մեկնելու միջոցին յատկապէս իր խնդակցութիւնն յայտնեց վարժարանաց տնօրէն Մեծ. Պ. Տէր-Միրաքեանին՝ աշակերտաց յառաջդիմութեանն համար՝ յարելով թէ՝ «c'est trop pour des étrangers։»

Յառաջիկայ կիրակէ, յունիս 28, Փափազեան բարեյիշատակ Գէորգ Ամիրայի ի Տէր ննջման տարեդարձը լինելով, հանդիսաւոր Ս· Պատարագ պիտի մատուցուի և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուի ի Ս· Եկեղեցւոյ Թաղիս ի ձեռն Ս· Երուսաղեմայ միաբաններէն Արժ· Գէորգ Ծ· վարդապետի Երեցեանի։

Ի դիմաց Թաղ· Խորհրդոյ
Գում-գաբուի դրսի Ս· Յարութիւն
Եկեղեցւոյ 73
Ատենադպիր Ատենապետ
Գ· Յ· ՍԱՅԱՐԵԱՆ Մ· ՖԻՆԿԵԱՆ

Հայ Հռոմէականաց Բերայի Ուսումնարանի մրցանակաբաշխութեան տարեկան հանդէսին մէջ որ կատարուեցաւ այս կիրակի օր, առաջին մրցանակի արժանացող աշակերտն էր Համամճեան Վահէ· Սարգիս էֆէնտիի որդին։ «Այլիանս Ֆրանսէզ»ի Կ· Պոլսոյ վարչութիւնը յիշեալ վարժարանի տնօրէնին ղրկած էր գեղեցիկ հատոր մը՝ նուիրուելու համար այն աշակերտին որ ամենէն աւելի յառաջադէմ հանդիսացած ըլլայ ֆրանսերէն լեզուի և գրականութեան մէջ։ Այդ մրցանակ տրուեցաւ Համամճեան էֆէնտիի որդւոյն։

Սկիւտարի աղջկանց անգլիական վարժարանին մէջ ալ, որուն մրցանակաբաշխութեան հանդէսի նկարագրութիւնը կը հրատարակենք այսօր առանձին յօդուածով, վեց շրջանաւարտից երեքն հայ են, Օրր. Պէյմիրս Տօնիկեան, Օրր. Հայկանոյշ Աղասեան (դուստր Աղասեան Մեծ. Անտոն էֆէնտիի) և Օրր. Ռէբէկա Ստեփանեան։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Առ Տ· Ս· Մ·— Կրնաք շարունակել, աւելի ընտրանօք և աւելի հակիրճ։

Ներքին լուրեր

ԳՈՒՐՊԱՆ ՊԱՅՐԱՄԻ տօնին առթիւ Եւրոպական վեհապետք և Պարսից Շահը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են Վեհ· Սուլթանին, որ ի պատասխանի հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է։

Եգիպտոսի Խտիվը, Մէքքէի Էմիրը, կուսակալք, զօրաբանակաց հրամանատարք, օտար տէրութեանց քով գտնուող Օսմանեան դեսպանք և գաւառաց մէջ գտնուող զանազան հաստատութեանց հոգեւոր պետերը Պայրամի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են ի կայս· պալատ։ Առաջին քարտուղար Վսեմ· Սիւրէյա փաշա հեռագրաւ պատասխանած է այդ շնորհաւորութեանց։

—Երէկ, Տոլմա Պաղչէի պալատան մէջ Պայրամի շնորհաւորական արարողութիւնք կատարուած պահուն ներկայ էին դեսպանք և օտարազգի երևելիք ոմանք, որք արարողապետ Մինիր փաշայի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

—Մայրաքաղաքիս օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանք երէկ կայս· Պալատ երթալով շնորհաւորեցին Պայրամի տօնն և արարողապետ Մինիր փաշայի միջոցաւ արժանացան կայս մեծարանաց։

—Վեհ· Սուլթանին հրամանաւ՝ բազմաթիւ ոչխարներ բաշխուեցան ցամաքային ու ծովային բոլոր զինուորաց և զինուորական բոլոր վարժարաններու աշակերտաց։ Այդ ոչխարք երէկ զենուեցան հանդիսաւոր աղօթքներով եւ բարեմաղթութիւններով վասն կենաց Վեհ· Սուլթանին։ Այդ ոչխարաց միսերն եփուելով բաշխուեցան զինուորաց և զինուորական վարժարաններու աշակերտաց։

Ցամաքային ու ծովային զինուորաց հրամանատարք ու սպայք այս առթիւ շնորհակալութեան ու երախտագիտութեան ուղերձ մը պատրաստեցին։ Այդ ուղերձ Վեհ· Սուլթանին մատուցուելով, Ն· Վեհափառութիւն Իւր բարձր գոհունակութիւնն յայտնած և հրամայած է Իւր կայսերական բարեմաղթութիւններն հաղորդել զինուորական այդ հրամանատարաց ու սպայից։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ·— Երէկ, Պայրամի շնորհաւորութիւններէն յետոյ, աւստրիական ու պարսկական դեսպանք Վեհ· Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան և Մախտումի վարչութեան միջեւ կնքեալ հին սակագինը բարեփոխելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է Սպարապետի Դրան մէջ։ Այս յանձնաժողով շաբաթը մէկ անգամ ի նիստ կը գումարի։

ՎԱՃԱՌՈՒՄ·— Ս—ք կը ծանուցանէ թէ կայս· անձնական Գանձուն նախորդ նախարար հանգուցեալ Ցաքոբ փաշայի մայրը վաճառելու վրայ է հանգուցեալոյն ի Սէյանիկ ունեցած կալուածները։

ԶԱՊԻՈՆ վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսն այս կիրակի օր կատարուեցաւ ի Բերա, ի ներկայութեան Ցունաց Ամեն. Պատրիարքին, հելլենական դեսպան Պ. Մավրոկորտաթոյի և այլ երևելեաց։ Վարժարանին հոգաբարձութեան քարտուղար Պ. Վոլթիյրաս (տէր և տնօրէն Նէօլօկօս լրագրի) տեղեկագրութիւն մը արտասանելով, ի վեր հանեց աղջկանց այդ բարձրագոյն ուսումնարանի հիմնարկութենէն՝ տասներկու տարիէ հետէ ըրած յառաջդիմութիւններն։ Զապիոնին մէջ այսօր կը պաշտօնավարեն 16 ուսուցչուհիք, մեծաւ մասամբ շրջանաւարտք նոյն վարժարանին, և 14 ուսուցիչք։ Այս տարի 4,300 ոսկի ծախք եղած է։

Ուրիշ բանախօսութիւններէ յետոյ, որք արտասանուեցան երգերու և դաշնակահարութեանց ընդմիջմամբ, ուսուցչուհեաց վկայականք բաշխուեցան տասն և մէկ շրջանաւարտ օրիորդներու։

Կրթական նախարարութեան կողմէ խօսք առնելով Արիսթօքլէս էֆէնտի, շնորհակալութիւն յայտնեց ուսուցչական մարմնոյն և աշակերտուհեաց և բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։ Հանդիսականք «ամէն»ներով ձայնակցեցան այս բարեմաղթութեանց։ Հանդէսը փակեց Ամեն. Տ. Նէօֆիտոս Պատրիարքն օրհնութեամբ։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ձորը լայնցնելու համար որոշուած էր որ Պոլսոյ քարափանց ընկերութեան գործաւորաց կողմէ փորուի և հանուելիք հողը գործածուի քարափանց շինութեան գործին մէջ։ Այդ ձորը միայն լայնցնելը բաւական չհամարուելով, որոշուած է վրան եւս գոցել։ Արքունի Նաւատանին ճարտարապետ Վասիլաքի էֆէնտիի յանձնուած է, որ նախապէս պատրաստուած քարտէսներու եւ յատկագծերու համաձայն, ի մօտոյ փութով ձեռնարկէ կամարներու շինութեան։

ՄԵԾ ԿՂԶԻՈՑ գայմագամի ու Թաղապետական նախագահ, Քաղաքապետ Վսեմ· Րըտվան փաշայի հրահանգաց համաձայն կարգ մը տնօրինութիւններ ըրած են կղզեաց առողջապահական վիճակը լաւագոյն պայմանաց մէջ դնելու համար։ Նաւամատոյցի հրապարակին վրայ 70է աւելի կառքեր կը սպասէին, որոց ձիերու աղտեղութիւնք գարշահոտութիւններ կը տարածէին, ասկէց զատ տուներու կից գտնուող ախոռներն ու կառատուններն աղտեղութեանց բոյներ էին։ Ցետ այսօրիկ կառքերն հեռաւոր տեղ մը պիտի սպասեն և ախոռներն ալ այլուր պիտի փոխադրուին ու մաքրուին։

Պ· ԹՈՒՔԱՍ, ներկայացուցիչ Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղւոյ արտօնատէր Պ· Նակէլմաքէրսի, երէկ իրիկուն Փարիզ ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՄԻՔԷԼ ԷՖԷՆՏԻ Փէշտիմալճեան, օսմ· հիւպատոս Այա-Մավրայի (Ցունաստան), արձակուրդով մայրաքաղաք հասաւ երէկ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ առեւտրական վիճակին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ «Առեւտրական Լրագիր»ը։ 1891էն, Անատոլու ղրկուելու համար Տրապիզոն ներմուծեալ արտադրութեանց ու ապրանաց գումարն է 35,750,820 ֆրանք։ Վերջին հինգ տարիներու մէջ, միջին հաշուով, ասոնց գումարն եղած էր 17,345,739 ֆրանք։ Իսկ Պարսկաստան ղրկուելու համար Տրապիզոն ներմուծուած ապրանաց տարեկան գումարն է 16,980,307 ֆրանք։ Անատոլուի հրապարակներուն վրայ վաճառուող գլխաւոր ապրանքներն են տարազագործական և հիւսուածական նիւթեր, մետաղեղէնք, նպարեղէնք, հեղուկ նիւթեր և քիմիական արտադրութիւնք։ Տրապիզոնի ճամբով Անատոլուէն արտածեալ արտադրութեանց և ապրանաց տարեկան գումարն է 8,148,071 ֆրանք։ Իսկ Պարսկաստանէն այդ ճամբով եղած տարեկան արտածման միջին գումարը՝ 6,925,328 ֆրանք։ Ներմուծմանց ամբողջ գումարը արտածմանց գումարէն տասը միլիոն ֆրանք աւելի է։ Արտածեալ նիւթերն են հողային արտադրութիւնք, չգործուած մորթ, և արջառք։ Հողային արտադրութիւններն են՝ կաղին, լուբիա և ծխախոտ։ Տարին 5—6 միլիոն քիլոկրամ կաղին կ'արտածուի, որուն մեծագոյն մասը կը ղրկուի Թուրքիոյ ուրիշ նահանգներն և Եգիպտոս, իսկ մնացեալն յԵւրոպա։ 1890էն 3,908,700 քիլոկրամ լուբիա արտածուած է, որուն 1,858,500 Մարսիլիա ղրկուած։ Տարեկան 1,500,000 քիլոկրամ ծխախոտ տերեւ կ'արտածուի, որուն մեծագոյն մասը կը ղրկուի յԵգիպտոս և ի Հոլանտա։ Տրապիզոնի նահանգին մէջ մշակուած ծխախոտը շատ յարգ չունի յԱնգլիա, Գերմանիա, Աւստրիա և Ֆրանսա, որոցմէ իւրաքանչիւրը տարին հազիւ 20,000 քիլոկրամ ծխախոտ կ'առնու Եգիպտոսէն։

1890 տարւոյն մէջ Տրապիզոնի ճամբով Կ· Պոլիս ղրկուած են 99,696 ոչխարք, 1,495,440 ֆրանք արժողութեամբ։ Նոյն տարւոյն մէջ Տրապիզոնի ճամբով 403,500 քիլոկրամ այծի մորթ արտածուած է, մեծաւ մասամբ Կարնոյ նահանգէն։ Ասոնց 323,700 քիլոկրամը ղրկուած է ի Ֆրանսա, 50,300 քիլոկրամն օսմ· զանազան նաւահանգիստներ, 19,500 քիլոկրամն յԱւստրիա և 10,000 ի Ռուսիա։

ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ վարչութիւնն երէկ Զմիւռնիա ղրկեց օսմանեան հպատակ 112 հրեայ գաղթականներ, որք վեց ամիս առաջ Օտեսայէն մայրաքաղաք եկած էին։ Այս գաղթականք հոն բնակութիւն պիտի հաստատեն։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ· — Նախընթաց գիշեր ի Սկիւտար Սելամսըզի շրջակայքը գտնուած լատինացւոց մատուռը գողեր մտնելով արծաթեայ անօթներ գողցեր են։

ՍԿԻՒՏԱՐ-ՔԱՏԸՔԷՕՅԻ ջրի ընկերութեան յատուկ խողովակները մէկ քանի հրեից կողմէ գողցուելով Օրթաքէօյ փոխադրուած և կտոր կտոր ըլլալէ յետոյ ի վաճառ հանուած էին։ Ոստիկանութիւնն իմանալով, այդ գողութեան հեղինակները ձերբակալած և անոնց նկատմամբ հարկ եղածն ի գործ դրած էր։ Այդ խողովակներէն մաս մը եւս գտնուած է Օրթաքէօյի ծովեզերքէն, ուր հողի մէջ թաղուած էին։ Ոստիկանութիւնը քննութեանց ձեռնարկած է։

Պ· ԲՕԲՕՎԻՉ, առաջին քարտուղար ռումանական դեսպանատան Աթէնքի, երէկ Պիրէոնէն մայրաքաղաք ժամանեց։

ԶՄԻՒՌՆԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Սալիհլի գիւղաքաղաքին մօտ գտնուած ճահիճն լեցուելու վրայ է, որովհետեւ տեղւոյն հանրային առողջութեան կը վնասէր։

ԳԱՆՏԻԼԼԻԻ առջեւ նախընթաց օր մաւոնա մը մակոյկի մը զարնուելով ընկղմեց զայն։ Մակոյկին մէջ գտնուող երկու մարդերէ մին՝ Եանի՝ խեղդուեցաւ· իսկ միւսն՝ Եօրկի թէև ազատուեցաւ, սակայն զգացած երկիւղէն խօսելու կարողութիւնը կորսնցուցած է։

ՕՍՄ· ԿԱՅՍ· Պանքան՝ Զմիւռնիոյ Սոմա գաւառակին մէջ մասնաճիւղ մը պիտի հաստատէ, որուն համար հարկ եղած պաշտօնեայք նոյն գաւառակը գնացած են արդէն։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ պաշտօնեայք մէկ քանի օր առաջ Պէյլէրպէյի մէջ ձերբակալեցին Սուճէր Նաման անուն մարդ մը, որ տասը տարի առաջ Շապին Գարահիսարի մէկ գիւղին մէջ Մոլլա Ահմէտի տղան սպաննելով փախած էր։ Ոճրագործը ղրկուեցաւ Սկիւտարի ոստիկանութեան։

Պ· ՏԸ ԳԱԼ, խորհրդական մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատան, երէկ Վիէննա ուղեւորեցաւ։

Պ· ԲԱՆՏԻԱՍ, հելլենական հիւպատոս Կալաչի, երէկ Պիրէոն ուղեւորեցաւ։

Ի ՄԵԾ ԿՂԶԻ, Պ· Պրաւէլ անուն վաճառական մը նախընթաց օր ծովու բաղնիքի մը մէջ լոգանալու համար հագուստները հանած պահուն, բաղնիքին տախտակամածը կոտրեցաւ և Պ. Պրուէլ ծովն ինկաւ, սակայն անմիջական օգնութեանց շնորհիւ ազատուեցաւ։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին Ալաշէհր, Գուլա, Էշմէ և Սալիհլիի կողմերն երկրաշարժի թեթեւ ցնցմունք կը զգացուին այս օրերս։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ բժշկական վարժարանի հինգերորդ դասարանէն վեցերորդ դասարանն անցած են նաեւ հետեւեալ ուսանողք·

Մինաս	էֆէնտի	Տէմիրճեան
Նազարէթ	»	Հէքիմեան
Մուրատ	»	Գէորգեան
Տիգրան	»	Գէորգեան
Բարսեղ	»	Արսլանեան
Աբրահամ	»	Ստեփանեան

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ հրապարակին վիճակն անցեալ շաբթու բարգաւաճ չեղաւ. 6000 գրիւ կարծր ցորեն հասնելով ծախուեցաւ օխան 37էն 37½ փարայի Ռուսճուքի և Ադր· Պոլսոյ տեսակները, և Ռոտոսթոյի և Սամսոնի տեսակները գրիւը 19էն 19½ ղրուշի։ 5000 գրիւ կակուղ ցորեն հասաւ, որ ծախուեցաւ 22½էն 23 ղրուշի Ֆիլիպէի տեսակը, և 19½էն 20 ղրշ· Վառնայի և Պալչիքի տեսակները։ Կիրքա և Ազիմա ցորեն ոչ եկաւ ոչ վաճառեցաւ։ Միեւնոյն վիճակը հաճարի և վարսակի մասին։ 100,000 օխա եգիպտացորեն ծախուեցաւ՝ օխան 21էն 21¼ի և 250,000 օխա գարի՝ գրիւը 11¾էն 12 ղրուշի։ 15,000 պարկ ալիւր հասած է, որուն 5000ը Օտեսայէն, 4000ը Ադր· Պոլսէն, 3,000ը Սամսոնէն, 2000ը Իպրայիլէն և 1500ը Վառնայէն։ 5000 պարկը միայն ծախուեցաւ։

Նոյնպէս վաճառեցաւ 100 պարկ լուբիա՝ պարկը 92էն 98 ղրուշի, և 80 պարկ սիսեռ՝ օխան 40էն 46 փարայի։ Ի չգոյէ մթերքի, բնաւ գործ չէ եղած շուշմայի, բակլայի, կտաւատի, խաշխաշի, կանեփի, բամբակի և կորեկի վրայ։

Մեր արտածման գլխաւոր նիւթերէն ափիոնի, խոզակի և մետաքսի վրայ գրեթէ գործ չեղաւ· իսկ թիֆթիկի և կապերտի վրայ անկարեւոր գործեր։ 69 պարկ գազի խէժ ծախուեցաւ, որուն 16 պարկը Նիկտէի, սպիտակ, 23½էն, 53 պարկ Եվերէկի, գեղին և ճուլայի՝ օխան 10էն 18 ղրուշի և 51 պարկ դեղին հատիկ, որուն 12 պարկը օխան 4էն, 10 պարկ Եոզղատի 3¼էն և 29 պարկ Զիլէի, հին հունձք, օխան 2¾ ղրուշէն։ 60 հակ Հալէպի բամպակ վաճառեցաւ օխան 4·75 ղրուշէն։

Ոգելից ըմպելիներուն գալով, օղի հանողները կը շարունակեն իրենց գնումներ, որով 1000 տակառ մթերքը 600ի իջաւ։ Շաբթուս մէջ հասաւ 30 տակառ Ռըլլատոֆքայէն և 8 տակառ ռուսական տեսակ։

Գաղթաբերքերէն 500 պարկ խաղող գալով 100 օսան 9½էն 12½ օսմ· ոսկւոյ վաճառեցաւ։ 5,600 պարկ Թրիէսթէն հասնելով՝ 4,500 պարկը ծախուեցաւ ի գին 120 ղրուշի։ 600 պարկ Ռանկոնի բրինձ կեցած մթերքէն և 150 պարկ ալ ճաբոնական, որ շաբթուս մէջ հասած է, վաճառեցան ի գին 120ի և 160էն 185 ղրուշի։ Ընթացիկ գործեր մոմի և քարիւղի վրայ։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ՖՕՍԹ (Faust)։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ խումբը պիտի ներկայացունէ ՆԱՓՕԼԻ ՏԻ ՔԱՌՆԱՎԱԼԷ (Napoli di Carnavale)։

ԿԱՐԵՒՈՐԱԳՈՅՆ ԱԶԴ
Երկրորդ անգամ

Մարգարեան աշխարհագրութեան վրայ Ա. էֆ. Պիպէռճեանի գրած ընդարձակ ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆՆ, ընդ որս և բազմաթիւ ՍԽԱԼՆԱՑ երկայնաձիգ ցանկը ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ, մեծաւ մասամբ, Մ—է հանդէսին յունիս 13 թուով. իսկ մնացեալ մասը պիտի հրատարակուի նոյն հանդէսին յառաջիկայ թուով։ 72 1—1

ՏՕՔԹԷՕՐ
ՎԱՀՐԱՄ Ց· ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
Հիւանդ կ'ընդունի
Ամեն օր կէս օրէ վերջ ժամը 7—10 (Ը· Թ·) ի Բերա, Մեծ փողոց թիւ 97, Թագսիմի մօտ։ 64 2—10

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Ցուլիս·—Մինչեւ ցարդ ընտրուած են 47 Պահպանողականք, 71 Միութենականք և 37 Ազատականք։ Պահպանողականք այս ընտրութեանց մէջ շահած են 3 աթոռ, որք յառաջ Կլատսթոնեանց ձեռքն էին, և Կլատսթոնեանք շահած են ինն աթոռ, որք յառաջ Պահպանողականաց կամ Միութենականաց ձեռքն էին։ (Ցայս վայր կատարուած ընտրութիւնք քաղաքաց մէջ են, ուր առաւելապէս Պահպանողականք և Միութենականք զօրաւոր են, մինչ գիւղային շրջանակաց մէջ Կլատսթոնեանք զօրաւոր կը գտնուին։ Ծ. Խ.)

ՊԵՐԿԷՆ, (Նորվեկիա)·— Վիլհէլմ կայսրը բերող Քայզէր Ատլէր զբօսանաւուն և Սիկֆրիտ մարտանաւուն հոս հասնելուն, բերդերէն թնդանօթաց արձակմամբ ողջունեցաւ գերմանական կայսերական դրօշը։ Կայսրը շարունակեց իւր ուղեւորութիւն դէպ ի Տրոնթայմ։

ՍԹՈՔՀՈԼՄ·— Շուէտ-Նորվեկիոյ արտաքին գործոց նախարարը գնաց Նորվեկիոյ մայրաքաղաքը, Քրիստիանիա, ուրիշ երկու շուէտացի նախարարաց հետ, ներկայ գտնուելու հասարակային Պետական Խորհրդոյ նստին, որ ի մէջ այլոց պիտի խորհրդակցի Շուէտի և Նորվեկիոյ կողմէ հաւանութիւն յայտնելու Սուէզի ջրանցքին առողջապահական հանգամանաց վերաբերեալ միջազգային պայմանագրոյն, որոյ վաւերացումը պէտք է աւարտի մինչեւ 5 յուլիս։

ՀՌՈՄ·— Հանրապետական կուսակցութեան պետերը կը խորհին ձեռնպահ մնալ առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ։

ՓԱՐԻԶ·— Քարոլ թագաւորն հոս եկաւ, և Պելժիա գնաց։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 22 Ցունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 ¼
3 » Բարիզի »		23 10

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց· [Միաց· Դ· Սէրի]		22 26
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	22 7
Կէս օրին	»	22 5
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		82 10
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A· Սէրի	50 ½
»	B· »	27 ¾
»	C· »	22 7

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ· Լր·	5
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Գոնս·	» »	5 02
Բօս· Շանժ· է վալէօր	» »	4.25
Ռեժի	» »	16 25
Թրամուէյ	» »	5 97
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր·	79 ¼
Բաժնեթուղթ Լավրիոն Գ· Կ·		104

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 4 Ցուլիս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 52½
» » 4½ %	106 15
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ·	20 40
Օսմ· մաքս· արժեթուղթ	461 25
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	423 75
Օսմանեան երկաթուղի	— —
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	381 26
Պանք Օթօման	578 75
Գրէտի Լիոնէ	782 50
Իտալական Ռանթ 5 %	92 70
Եգիպտական միացեալ	486 25
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 16
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	377 50

ԼՈՆՏՈՆ, 4

Անգլ· քօնսօլիտէ	96 68
Օսմ· » Սէրի Դ·	20 25
» » » Ա·	50 ¼
» » » Բ·	27 ¼
» » » Գ·	20 ¼
Փոխառութիւն 1877	92 ¼
Պանք Օթօման	13
Այտընի երկաթուղի	20 ¾
Գասապայի երկաթուղի	14
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	96 ¼
» առանձ· (բրիվիլէժիէ) 1890	101 ¾
Տօմանիյէ (փոխառ· Ռոչիլտ)	102 ¾
Ռուսական 1890	— —
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 336

ՎԻԷՆՆԱ, 4

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	119 95
» Փարիզի »	47 52
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթք	179 50
» երկաթուղի	42

ՊԵՐԼԻՆ 4

Օսմանեան երկաթուղի	85 80
Օսմ· քօնսօլիտէ Սէրի Դ·	— —
Օսմ· Ռէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 330
» Փարիզի »	80 75
Բուլղ· թղթադրամ	— —

ԿԱՆԽԱՀՈԳ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Երբ վտանգը դրան մօտ է, երբ մի քայլ է մնում որ նա իւր սոսկալի ոտքը կոխէ մեր շէմքի վրայ·— այն ժամանակ միայն սթափւում ենք, այն ժամանակ միայն մտածում ենք ինքներնիս պաշտպանել։ Անիրաւութիւն կը լինէր բոլոր պատասխանատուութիւնը ծանրացնել առողջապահութեան վրայ հսկող մարմնի կամ այս ու այն պաշտօնեայի վրայ։ Ինչի՞ համար են այսքան դպրոցները, ինչի՞ համար են տարիների ընթացքում աւանդուած գիտութիւնները, ի՞նչ բանի են ծառայում նրանք։

Շնորհիւ այնքան դպրոցների Կ· Պոլսոյ մէջ հազիւ կը գտնուի տուն, որ գրիչ բռնել գիտցող մէկը չունենայ. իսկ իւրաքանչիւր թաղ ունի մի քանի հոգի բարձր կամ միջնակարգ կրթութիւն ստացած անհատներ։

Մենք փիլիսոփայութիւն չենք կարող պահանջել սրանցից, բայց ի սէր հանրային կեանքի առողջապահութեան և ապահովութեան, գէթ իրաւունք ունինք պահանջելու, որ նրանք կամ մասնաւորապէս և կամ հրապարակապէս երեւան հանեն իւրեանց բնակած տան կամ թաղի այն աղտոտութիւնները, որոնք կարող են վնասել հանրային առողջութեան, համոզուած լինելով թէ ոչ ձեռնհաս պաշտօնէութիւնը և ոչ առողջապահութեան վրայ հսկող մարմինը կարող չէ մտնել ամեն տեղ և երեւան հանել ծածկուած աղտեղութիւնները։

Օրինակ կուզէ՞ք, ահա՛.

Ղալաթիոյ Գումպարաճի փողոցի վրայ, անգլիական եկեղեցւոյ մօտ մի տան մէջ, ուր բնակւում է բարեկամներիցս մէկը, մի գիշեր հիւր մնացի։ Շէնքի արտաքին և ներքին մաքրութիւնը լաւ էր, բայց առաւօտեան զարթնելով զգացի ինչ որ ծանր գարշահոտութիւն, որ վարից քամու հոսանքի հետ փչւում էր վեր· ապա ջուր տուին ինձ լուացուելու. հազիւ մօտեցայ այդ ջրին, այնպիսի հոտ փչեց, որ ստիպուեցայ քիթ ու բերանս բռնել։

Բարեկամս ասաց, թէ տան վարձակալը, բոլոր վարձվորներին խաբել է, թէ ջուր ունէ աւազանի մէջ, այն ինչ այդ ջուրը շնորհիւ անշարժութեան հոտած է, որ ստիպուած են առ ի չգոյէ խոստացեալ մաքուր ջրի գործ են ածում լուացքի և լուացուելու համար։

Որքան մենք գիտենք հոտած ջուրը վնասակար է, թէ նա բովանդակում է իւր մէջ օտարական բաղադրութիւններից զատ և այլ վնասակար միկրօպներ, նա որքան վնասակար է լուացուելու, նոյնքան և լուացքի համար։ Ցայտնի է որ կան միկրօպներ, որ եռման ամենաբարձր աստիճանի մէջ հազիւ ոչնչանում են. այնինչ լուացքի ջուրը շատ անգամ եռելու պէտք չի տեսնվում, իսկ պարզաջրելու համար գործ է ածվում ընդհանրապէս պաղ կամ գաղջ ջուր։ Ասել է թէ ջուրը բովանդակող միկրօպները մնում են լուացուած ճերմակեղէնի մէջ, որ հագնում են այդ տան միամիտ բնակիչները։

Այս միակ օրինակը չէ, որ յառաջ բերենք, քաղաքիս տների կէս մասից աւելին ունին իրենց հակառողջապահական պակասութիւնները, ուր մտանել և երեւան հանել մի անգամից կարող չեն այդ բանի վրայ հսկող պաշտօնեայները։

Ուրեմն մենք ևս պարտական չե՞նք միթէ մեր բնակած կամ այցելած տների հակառողջապահական պակասութիւնները երեւան հանելու և կառավարութեան ուշադրութիւնը դարձնելու նրանց վրայ։

Այո՛, մեր պարտքն է այդ, որանով մենք օգնած կը լինինք առողջապահութեան վրայ հսկող մարմնոյն, որանով մենք նպաստած կը լինինք մեր շնչող օդի բաղադրութիւնը մաքուր վիճակի մէջ պահելու, որով անուղղակի կերպով մեծ ծառայութիւն մատուցած կը լինինք հանրային բարօրութեան։

Իսկ լրագրութիւնը տեղ պէտք է շնորհէ առողջապահութեան վերաբերեալ գրուածքներին, իր կողմից եւս քաջալերելով, նոյն իսկ պարտք դնելով իւրաքանչիւր գրիչ բռնողների վրայ, որ նրանք ի սէր հանրային առողջապահութեան՝ գրեն ինչ որ կարող են, օգնեն, որքան կը ներեն իւրեանց ուժերը, որով վտանգը իւր ոտքը կը հեռացնի մեր շեմքից։ Ա· Մ·

Կ· Պոլիս, 22 յունիս 1892

Ծ· Խ·— Սոյն յօդուածի հրատարակման առթիւ, օգտակար կը դատենք արտատպել նաև ի ստորեւ Թիֆլիզի թերթի մը մէջ հրատարակեալ առողջապահական հետեւեալ տեսութիւնը։

* * *

ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԽՈԼԵՐԱՅԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ԱՌԱՋՆ ԱՌՆԵԼՈՒ

Այժմ, երբ հաւանականութիւն կայ թէ խոլերան կայցելէ մեր երկիրը, բժիշկները սկսել են մամուլի միջոցով այլ եւ այլ խորհուրդներ տալ, թէ մարդիկ ինչպէս պէտք է իրանց պահեն խոլերայի երեւալու դէպքում եւ նոյն իսկ այդ հիւանդութեան երեւալուց առաջ։

Նախ ամեն մարդ պէտք է աշխատէ մաքուր պահել իր բնակարանը, տան բակը, արտաքնոցը։ Պէտք է յաճախ բանալ տան պատուհանները, մաքրել օդը հականեխական միջոցով, մաքրել բակը թոզից, աղբից, այլ եւ այլ անմաքրութիւններից, ածել արտաքնոցների մէջ կարբոլեան թթուն, կամ բոլոր դէպքերում յայտնի այլ հականեխական միջոցները։

Ամեն մարդ պէտք է իր մարմինը մաքուր պահէ, պէտք է գոնէ շաբաթը մի անգամ բաղնիս ընդունէ, բայց ոչ տաք և ոչ սառ բաղնիքներ, այլ գոլ ջրում լողանայ, որը 25—27 աստիճանից տաք չը լինի։ Պէտք է յաճախ փոխել թէ մարմնի վրայ հագած և թէ անկողնու լուացքը։ Չը պէտք է լողանալ գետի մէջ և նմանապէս չը պէտք է ընդունել տաք բաղնիս։

Ուտելու վերաբերմամբ պէտք է աշխատել, որքան հնար է, չը փոխել իր մշտական սովորութիւնները։ Սակայն պէտք է վերին աստիճանի չափաւոր և ժուժկալ լինել։ Չը պէտք է շատ ուտել կա՛մ շատ խմել, չը պէտք է քէֆեր անել, չը պէտք է բռնաւորել ստամոքսը ճարպոտ և անմարսելի կերակուրներով, որոնք ծարաւ են յարուցանում։ Չը պէտք է շատ սառը ջուր խմել կամ շատ սառը կերակուրներ ուտել։ Պէտք է աշխատել գործածել միշտ եփ տուած և հովացրած ջուր։ Պէտք է ուտել միմիայն դիւրամարս կերակուրներ, աշխատել որքան հնար է, չը գործածել հում միրգ և հում բանջարներ, պէտք է խուսափել վարունգ, սալոր, փոշի և այլն գործածելուց։ Աւելի լաւ է միրգ ուտել կոմպոտի ձևով, այսինքն եփված։

Ուտելիքի պաշարեղէնները պէտք է պահել ապակեայ ծածկոցի կամ երկաթեայ մաղի տակ, որպէսզի չապականվեն միջատներից։ Բացօդեայ թէև շատ չափաւոր և ոչ յոգնեցուցիչ զբօսանքեր վնասակար չեն։ Պէտք է զգուշանալ մարմնի խիստ ռէակցիաներից՝ ինչպէս սառչելուց այնպէս էլ քրտնելուց։

Կարելի է կերակուրի ժամանակ չափաւոր կերպով գործածել գինի կամ գարեջուր, գլխաւորապէս կարմիր գինի, բայց չը պէտք է գործածել ոչ նոր գինի, ոչ էլ նոր գարեջուր։

Ի վերջոյ՝ պէտք է ամեն բանում զգոյշ և չափաւոր լինել, բայց երբէք չը պէտք է վախկոտ լինել, քանի որ երկիւղը շատ անգամ ներգործութիւն ունի ստամոքսի խանգարման վրայ։

Եթէ խօլէրային էպիդէմիայի ժամանակ մարդու ստամոքսը կապ է, չը պէտք է ընդունել լուծողական դեղեր։

Ահա սրանք են այն գլխաւոր խորհուրդները, որ տալիս են բժիշկները և որ մենք քաղեցինք տեղական մամուլի մէջ տպված նրանց հրահանգներից։ Մենք յիշեցինք գլխաւոր կէտերը այդ տուած հրահանգներից, բաց թողնելով մի քանի մանրամասնութիւններ, որոնք մասամբ, ամբոխի մի համար մատչելի էլ չեն, քանի որ ամբոխը հնար էլ չունի կատարել այն բոլոր մանրակրկիտ հրահանգներ, որ տալիս են բժիշկները. ինչպէս օրինակ ամեն մի աման, ամեն մի բաժակ գործածելուց առաջ՝ լուանալ այդ ամանը կամ այդ բաժակը իր մէջ աղի թթու կամ լիմոնի թթու պարունակող տաք ջրով եւ այլն եւ այլն։ Սակայն մի բան չենք կարող չյիշել, այդ այն է որ ամեն տեսակ ուտելեղէններ գործածելուց առաջ, պէտք է միշտ լուանալ, եթէ հնար է եփ տուած և հովացրած ջրի մէջ։

Եթէ խօլէրային էպիդէմիան յայտնվում է ամառ ժամանակ, և մարդը շոգի պատճառով խիստ ծարաւ է զգում, ամենաօգտաւէտ խմիչքը ծարաւը կտրելու համար՝ թէյն է, բայց ոչ շատ տաք և ոչ շատ քաղցր։ (Մշակ)

ԴՈՒՐԵԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Մեր առաջին յայտարարութեամբ խնդրած էինք Դուրեանի եղբայրներէն, ազգականներէն եւ բարեկամներէն որ բարեհաճին նորա գրածներէն՝ եթէ ունին, տալ մեզ ի հրատարակութիւն։

Շնորհակալ եմք առ Արժ. Տ. Եղիշէ Ծ. Վարդապետ եւ նորա հարազատն՝ Մեծ. Ագրիպպաս էֆէնտի Դուրեան, ինչպէս նաեւ մի քանի ազնիւ բանասիրաց, որք Դուրեանի ձեռագրերն կամ ընդօրինակութիւններն յանձնած, ոմանք տեղեկութիւններ եւ ոմանք ալ ձեռագրերն ընդօրինակելու խոստում տուած են։

Առ այժմ հրատարակելի գործքն կը պարունակէ 22-23 փորմա, զոր աւելի ստուարացնել ջանալով սկսած ենք մեր հետազօտութիւնք շարունակել եւ տեղեկացած եմք թէ՝ Պետրոս Դուրեան ունի տաղաւին՝

69, 70, 71 տարիներուն «Օրագիր» թերթին մէջ Նորայր, Արմենակ կամ Պետրոս Դուրեան անուններով գրուածներ։

«Յիշատակ» ոտանաւոր մը, որ տպուած է 70 կամ 71 ի ատեն Թատերազգին վրայ, եւ զոր արտասանած է Օր. Վերգին Դարազաշեան։

Բացի երկու թատերական հեղինակութիւններէ, ունէր թատերգութեանց թարգմանութիւններ ի Ֆրանսերէնէ։ Տաճատ Էֆէնտի Լութֆեանի քով «գրուածքներ։»

Գրուածքներ Սիման Էֆէնտի Ֆէլէկեանի քով ըստ նամակին զոր կը գրէր ինձ Մարտիկ էֆ. Զօպանեան ի Տրապիզէ։

Մկրտիչ էֆ. Մէզպուրեանի քով «Երկու նամակ»։

Որդիկ էֆէնտիի ընտանեաց քով ճառ մը հարսանեաց առթիւ գրուած, երբ դեռ ուսուցիչ էր նորա որդւոց։

Արփիար էֆ. Արփիարեանի Տպաւորութիւնն Դուրեանի «Վարդ եւ Շուշան» թատերգութեան ներկայացման առթիւ։

Թարգմանութիւն մը ի գաղղիերէնէ, ոտանաւոր, la jeune fille։

Ուստի հրապարակաւ կը խնդրեմ Օր. Վերգինէ Դարազաշեանէ, բարեյիշատակ Օզմէն Խօճասարեանի ազնիւ որդւոցմէ կամ անոնցմէ, որ Օրագիր թերթին վերոյիշեալ տարիներն ունին, Յակոբ էֆէնտի Վարդովեանէ ինչպէս նաեւ վերոյիշեալ անձերէն որ բարեհաճին իրենց ունեցած ձեռագրե՞րը տալ մեզ կամ իրենց տեղեկութիւններն կամ ներկայ հրատարակեալ գործոց մասին իրենց դիտողութիւններն յայտնել։

Գործոյս հրատարակութեան համար շնորհակալ եմ որ օժանդակ ունեցանք Գեր. Մելքիսեդեկ Եպիսկ. Մուրատեան, Վսեմ. Արիֆ էֆ. Ունճեան, Ազն. Մկրտիչ էֆէնտի Լաւաեան, Պատ. Թաղ. Խորհուրդն Պէշիկթաշի. Ազն. Անտոն էֆէնտի Համճեան, Կեդրոնական վարժարանի տեսուչ Մուստիչեան էֆէնտի, եւ Նշան էֆէնտի Կարապետ Մալաքեանն։

Շնորհակալ եմք նաեւ առ. Դանիէլ էֆէնտի Ֆնտգլեան եւ Լեւոն էֆէնտի Աժտէրեան որ յանձն առած են օժանդակել բաժանորդագրութեան, եւ առ. Միհրան էֆ. Փիրզճեան ի Տուբանճօ, որ 10 օրինակ գրուելով հանդերձ յանձն առած է Եօզղատ, Տրապիզոնի, Սամսոնի գործակալութիւնն ի մասին բաժանորդագրութեան։

ԲԱՐՍԵՂ Ե. ԵՓՍԵՐՃԵԱՆ

ՀԱՆԴԷՍ

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃԻՆ Ի ՍԿԻՒՏԱՐ

Սիրուն զուգադիպութիւն։ Ռոպերթ Գոլէժի շրջանաւարտներուն թուով Աղջկանց Ամերիկեան Գոլէժն ալ շրջանաւարտուհիներ հանեց ուրբաթ օրն։ Հանդիսասրահին կեդրոնը գրաւած էին «Պսակաւոր Արեւածագ» տիտղոսակիր հինգ օրիորդներն։ Առաջին աթոռներուն վրայ կը նշմարուէին Ամերիկայի դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Կարճիալօ, Պուլկարիոյ գործակատար Պ. Տիմիթրօֆ և իւր կինը, կրթական նախարարութեան քննիչներէն Վսեմ. Ապտուլլահ Հասիպ պէյ, Պ. Հրանօֆ, Պ. Նիւպէռի և այլք։ Միջօրէէն յետոյ ժամ 2½ին, սկսան կարդացուիլ ատենաբանութիւններն երգերու ընդմիջումներով։ Շրջանաւարտուհեաց երեքն հայ էին, իսկ երկուքն պուլկար։ Իւրաքանչիւրին նիւթը կը ներկայացնէր գոլէժին վերջին տարուան ուսմանց տարբեր ճիւղերն որոնք շահեկան և հմտալից թուեցան ունկնդրաց։ Ահա ցանկն սոյն նիւթերուն։

Օր. Պէաթրիս Տօնիկեան կարդաց Պիօվուլ (գրականութեան ճիւղէն)

Օր. Հայկանոյշ Աղասեան «Երեւակայութեան եղանակները (փիլիսոփայութիւն)։

Օր. Զօրիձա Գարա-Իվանովա՝ Թորվալթսընի վրայ ուսումնասիրութիւն մը (գեղարուեստից ճիւղէն)։

Օր. Էլէնքօ Թաբչիլէշթովա՝ Աստեղաբաշխութիւն ներկայ դարու (գիտութեան ճիւղէն)

Օր. Ռեբեկա Ստեփանեան՝ Վակների վրայ քննադատական մը (երաժշտութեան ճիւղէն)։

Առաջինը զուտ գրականութեան նիւթ մըն էր Անգղիերէն լեզուաւ որ կը տեղեկացնէր Պիօվուլի կենսագրութիւնը և անոր երկերուն կարեւորութիւնը և արժանիքը Անկլօ-Սաքսոն ազգին մէջ։ Օր. Պէաթրիս Տօնիկեան դիտել տուաւ մեզ թէ ինչ որ Իլիականը կընար համարուիլ Յունաց՝ նոյնն Պիօվուլի գործերն եղած էին Անկլօ-Սաքսոն ազգին մէջ։

«Երեւակայութեան եղանակներն» ամենապարզ բայց ընտիր ոճով գրուած մըն էր հայերէն լեզուաւ։ Իւր այդ գրուածով, Օր. Հայկանոյշ Աղասեան մատնանիշ ըրաւ մեզ՝ մտաց ճարտարութիւնն որով ճանչցած էր այնպիսի խորիմաստ, փիլիսոփայական նիւթի մը վրայ ամենաընտիր եղանակաւ խօսելու գաղտնիքը։ Նիւթին գիտական խրթին կէտերը թեթեւցնելով, ի բաց վանելով մութ, անհասկնալի բացատրութիւններն ու լուսաբանելով զայնս շահեկան օրինակներով, խնամոտ և դիւրահասկնալի գրուածք մը ըրած էր զայն։

Թորվալթսընի վրայ ուսումնասիրութիւնն, անկեղծօրէն խօսելով, ունկնդրաց պակաս թիւ մը գնահատեց, զի այս նիւթն գեղարուեստի վրայ կը ճառէր, հետեւաբար գեղարուեստասէրք միայն իրենց բոլոր ուշադրութեամբ մտիկ ըրին զայն։

Օր. Ռեբեկա Ստեփանեան Վակների քննադատականն ըրաւ անգլիական որոշ հնչումով և պէտք եղածէն չափ բարձր ձայնով. յիշատակեց հեղինակին «Բարսիֆալ» համբաւաւոր երկն որուն մէջ արտայայտած է իւր խանդավառ հոգւոյն կիրքերն և բանաստեղծութիւններն։

Այս ճառերուն աւարտումէն յետոյ, վկայականաց բաշխումն տեղի ունեցաւ զորս ընդունողները ծաղկի գեղեցիկ փունջերով և եռանդագին ծափահարութիւններով ողջունուեցան ամենքն. Նախագահուհին գոհովելէ ուղերձ մը կարդաց ուղղեալ առ նոր շրջանաւարտուհիս։

Տեսչուհիին առաջարկութեամբ՝ Վսեմ. Ապտուլլահ Հասիպ պէյ պարագային յարմար հակիրճ ատենաբանութիւն մը արտասանեց որուն պատասխանեց Պ. Շմաւոնեան ի դիմաց Գոլէճին, շնորհակալ ըլլալու Նորին Վսեմութեան որ բարեհաճած էր պատուել հանդէսն իւր ներկայութեամբ։

Բրոֆէսէօր Ճէճիզեանէ խնդրուեցաւ ատենաբանել հայերէն լեզուաւ։ Իր ատենաբանութեան վրայ կ՚արժէ քիչ մը խօսիլ։ Դեռ նա չ՚սկսած, սրահն անգամ մը թնդաց ծափահարութեամբք։ Բրոֆ. Ճէճիզեան իւր ծանօթ յստակ ոճովը բացատրեց տեսական և փորձառական գործոց տարբերութիւնն և յարեց. «Այսօր հոս «տեսականապէս և գործնականապէս իգական սեռին կրթութեան գործը կատարուած կը տեսնենք։ Այո՛, գործնականապէս կը տեսնենք թէ իգական սեռը կարող է կրթուելու, և թոյլ տուէք, քիչ «մը հոս պարծենալու (թէեւ իրաւ է որ «պարծանքը գովելի բան մը չէ) թէ այս «հաստատութիւնն, արդէն ինքնին փայլուն, եթէ հայ ազգն հոս չի խրկէր իւր «օրիորդները որոնք միշտ ընդունակ եղած «են կրթուելու, այս վարժարան պիտի «ունենա՞ր այժմ այն մեծ փայլն զոր այ«սօր կը վայելէ»։

Պերճախօս ատենաբանին այս խօսքեր բուռն ծափահարութիւններով վերջացան, յետ որոյ Բրոֆէսէօր Ճէճիզեան խնդակցութիւն արտայայտեց տեսչուհւոյն, և հինգ շրջանաւարտ օրիորդներուն դառնալով՝ Միքէլ Անճէլօի սիրուն մէկ խօսքն յիշեց թէ «իւրաքանչիւր մարմարի մէջ հրեշտակի արձան մը կայ պահուած»։ Դուք, ըսաւ սիրուն դարձուածքով մը, մարմարին մէջ պահուած հրեշտակին այդ արձաններն էք որ ձեր ազնիւ դաստիարակուհեաց ճիգերով և յոգնութիւններով այժմ երեւան եկաք։ Դեռ ուրիշ ճառեր ալ խօսուեցան Տր. Լոնկի, Պ. Հրանօֆի, Պ. Իլիւէի կողմէ և աղօթքով մը փակուեցաւ այս կրթական հանդէս ու Գոլէժին երգն երգուեցաւ, յետ որոյ հանդիսականք իրենց համար պատրաստուած դահլիճին մէջ պատուասիրուեցան։

* * *

ՆՈՐԱՎԷՊ

ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԶՏԻԿ ՍԱՆԴԱԼՆԵՐԸ

—Այսօրուան պատմութիւն մը չէ զոր պիտի պատմեմ ձեզ, ըսաւ Մարթա մօրաքոյրս, վասնզի տասը տարեկան էի այն ատեն և հիմակ եօթանասունեւհինգ տարու եմ։ Ասոր պէս ծնունդի փոթորկալից գիշեր մըն էր, և աւելի գէշ։ Անկից ի վեր, նմանը չեմ տեսած։

«Երեւակայեցէք որ հովը կը պատռէր ծովը, որուն մռնչիւնը կը լսուէր՝ առանց ծովը տեսնելու, նոյն իսկ եզերքէն, անանկ ժխոր մը որուն նման դժոխքին մէջ իսկ չկայ և որուն մէջէն հազարաւոր հեծեծմունք կը լսուէին։ Այն ատենուան ծերունիները կ՚ըսէին թէ ալեկոծութեան բոլոր զոհերն էին որք փոթորկացեալ ծովէն շարժելով և մոլեգին ալեաց կոնկին վրայ կաշկանդուած՝ տարիներէ, գուցէ դարերէ ի վեր իրենց սպասած օգնութիւնը կը խնդրէին։ Բայց մտածեցէք, ո՞վ կը համարձակէր օգնութեան հասնիլ նոյն իսկ Նաւաբեկեալներուն ասանկ գիշերով, երբ ամեն բան սեւ է փակ սենեակի մը պէս, և երբ կոհակաց փրփուրները կ՚ելնեն մինչեւ փարոսներու լապտերը, անոր լոյսը խափանելու համար։ Ոչ, երկրիս վրայ ասկէ աւելի սոսկալի բան չկայ։ Ամենէն յանդուգները կը դողան անկից՝ իրենց տուներուն մէջ ապաստանած։ Մտածեցէք այն տարաբախտներուն վրայ որք յանկարծ մրրկի կը բռնուին ծովուն բացը, զորս հովը կը ցնցէ, ծովը կը գլորէ և որք, բովանդակ դղրդման մէջ, կը մտածեն իրենց սպասողներուն վրայ, զորս ա՛լ չպիտի տեսնեն։

«Առաւօտ, հովը կը փչէր արդէն, բայց ոչ թէ զարհուրեցնելու համար սրտապինդները։ Կերեւի թէ այսպիսի առիթներու, ձկնորսութիւնը լաւագոյն կ՚ըլլայ։ Հայրը, որ ամենէն աղէկ գիտէր զայս, անմիջապէս նշան ըրած էր երկու մանչերուն, որք իր միակ նաւազներն էին, և ահա կը մեկնին, իրիկուան մակընթացութեան ետ դառնալու խոստմամբ, գիշերուան պատարագէն պակաս չի մնալու համար։ Թերէզ և ես, առանձին մնալով տան մէջ, կուզէինք չթողուլ զանոնք որ մեկնին, վասնզի հովը կը սաստկանար, և ծերունիները, ծովեզրին վրայ հեցած ի դէտ, կ՚ըսէին թէ երեւոյթն ապահովիչ չէր, և թէ, ապահովապէս, սաստիկ հով մը պիտի ելնէր։ Անօգո՜ւտ։ Ջուանը թուլնալուն պէս, մակոյկը նետի պէս սրացաւ, և հայրը, երկու ձեռները բերնին դնելով ձայնատարի ձեւով, բոլոր ուժովը կը պոռար.

—Հէ՛, պզտիկ, մի՛ մոռնար սանդալներդ վառարանին մէջ դնելու, յայտնի չէ թէ ինչ կը պատահի, և գուցէ բան մը ըլլայ։

«Տեսնելով անոր մեկնիլն այնքան գոհ, այնքան հաստատակամ, մենք քիչ մը կապահովուէինք, բայց, երբ գիշերը վրայ հասաւ մակընթացութեան հետ, մակոյկ չի կար, ոչինչ բայց եթէ սոսկալի հովին ծովէն խլած փրփուրը որ, ծրարներով կիյնար, մինչեւ Պարփէօռի եկեղեցւոյն սրբարանին վրայ։ Ոչ, երբեք տեսնուած չէր ասանկ բան։ Ասանկ քաոսի մը մէջ ի՞նչ կրնար ընել պզտիկ խեղճ մակոյկ մը մէջը գտնուող խեղճերուն, մերիններուն հետ։

«Սակայն փոթորիկն երթալով կը սաստկանար և այնքան կատաղի կ՚ըլլար որ դուրսը մնալ իսկ մտքէ անցունելու չէր, և ես կը յիշեմ թէ ամպի մեծ կտորներ՝ հովէն փեռեկեալ՝ կը թաւալէին տանեաց վրայէն, սարսափելի արագութեամբ։ Շատ անգամ ալ երկինքը կը ճեղքուէր, և ամբողջ լուսինը կ՚երեւէր իբր անդունդի մը խորը, փայլակի արագութեամբ։ Բայց ժամանակ ունեցած էին տեսնել սպիտակ ծովը մինչեւ հորիզոնը, անսահման սաւանքի պէս։

«Թերէզ կուլար, ես ալ կուլայի, երեկոյեան պէս կը յիշեմ, և այսպէս գիշերուան առաջին երկար ժամերը, մինչեւ որ պատարագը ծանոյց զանգակն, որուն զանգիւնները մահանուագի մը կը նմանէին։ Առանց բառ մը ըսելու Թերէզ առաւ իր մեկնոցը և աղօթագիրքը և նշան ըրաւ ինծի որ իրեն հետեւիմ։ Ես արդէն սանդալներս դրած էի վառարանին մէջ և քովիկ էի։ Թերէզ չտեսաւ և այդպէս անոր հետեւեցայ մինչեւ եկեղեցի։ Բան մը կ՚ըսէր ինծի թէ ատիկա երջանկութիւն պիտի բերէր ինծի։ Տարօրինա՜կ գիշեր ծննդեան, ի՞նչպէս բարին Աստուած ասանկ օդ մը կրնա ընել երբ համօրէն աշխարհ զինք կը տօնէ։

«Ի՞նչպէս հասանք մինչեւ եկեղեցի։ Կարծեմ թէ հոն տարուեցանք։

«Վերջապէս, յաւարտ պատարագին, տուն դարձանք։ Թերէզ ա՜յնքան աղօթած էր, և ես ալ։ Բայց փոթորիկը չէր մեղմացած, ընդհակառակն։ Զայրոյթ մը, ահաւոր ժխոր մըն էր, իբր թէ միլիոնաւոր շուներ, միաբերան ոռնալով՝ ուզէին ցամաք նետուիլ զայն պատռելու, կտոր կտոր ընելու համար։ Տունը պարապ էր. և առաջին խուցին մէջ, մարխի յետին լոյսին տեսանք երեք անկողիններն ուր ալ չպիտի պառկէին հայրն ու եղբայրները, որոց առաւելն դիակներն անշուշտ պիտի գըտնուէին ծովուն բացէն, երբ փոթորիկը հանդարտէր։

«Թերէզ, միշտ լուռ, շարժեց վառարանին ցանցառ հրատները, և ծնրադրելով որպէս դի բոլոր ուժովը փչէ, գէշ աղէկ հրահրեց զայնս և սկսաւ տաքցունել իր պաղ ձեռները։ Իմ ոտներս գրեթէ սառած էին, ակռաներս կը կափկափէին, և կը մտածէի անոնց վրայ որք ե՛ւս աւելի մսելու էին՝ ծովուն խորը պառկած, երբ յանկարծ զարմացման ճիչ մը արձակեցի։ Սանդալներէս միոյն մէջ վրան գիրերով թուղթի կտոր մը կար, որք ոսկիի, կամ լաւ եւս աստղերու պէս կը փայլփլէին, տեսակ մը վճիտ և տժգոյն լոյս, որոյ նման ամբողջ գեղեցիկ գիշերներն երկինքը վրայ միայն կը տեսնուի։

«Մէկէնիմէկ մատներս դողդղացին, և այնքան յուզեալ, այնքան այլայլած էի որ չէի համարձակէր ձեռքս մտցունել՝ խորհրդաւոր թուղթը բանելու համար։

—Թերէզ, գոչեցի, հոն, սանդալին մէջ, ի՞նչ է ան. կարգա վրան գրուածը, բայց կարգա, Թերէզ, դուն որ գիտուն ես։

«Թուղթն առաւ, սրբեց իր աչուրները որք ժամերէ ի վեր անդուլ կ՚արտասուէին, և կարդալու համար պէտք չունեցաւ մարխին մօտեցունել զայն, վասն զի քանի բառեր, գիրերն առաւել կը փայլէին, տարտամ փոսփորի մը պէս, որ աւելի փա՛լ կ՚առնուր գլորուելով։

«Սակայն չորս գիր միայն կար, այնքան շողշողուն զորս կը համրէի աքանչացած, և Թերէզ արտասանեց գրուած բառը.

—Յո՛յս։

«Եւ միեւնոյն ժամանակ, թուղթը, խուսափելով մատներէն, ծխնելոյզէն վեր թռաւ՝ իբր ուրականէն շնչուած, և ժամ չորս կը զարնէր եկեղեցւոյն զանգակը։

«Ժամացոյցին հնչիւնները, զորս փոթորիկը կը բերէր, ականջներուս մէջ կը մտնէին ճգնաժամի պէս, և սակայն կը սկսէի յուսալ, ինչպէս նաեւ Թերէզ, այս խորհրդաւոր դէպքէն հանդէպ։

«Արդէն տեսնուած չէ՞ն յաճախ Ծննդեան հրաշալի գիշերներ։

—Մտիկ ըրէ, Թերէզ, փողոցին մէջ չե՞ն քալեր։

«Փոթորիկն յաւիտենական հնոտինէն զատ ոչինչ, և յանկարծ փեղկի մը ճարճատիւնը լսուեցաւ որ, ծխնիներէն խըլուելով, կը ջախջախուէր պատին դէմ։ Սակայն, ինծ թուած էր թէ ոտնաձայն մը լսած էի։

«Ճշմարիտը սա է որ Թերէզ և ես ինքզինքնիս կորուսած ենք։ Մտածեցէք մի անգամ, այդ բոցեղէն գրերը որք թռած էին ծխնելոյզէն և որք եկած կեցած էին սանդալներուս մէջ։

—Թերէզ, կ՚ըսեմ քեզ թէ կը քալեն և թէ քանի մը ոտնաձայներ կան։

«Եւ ահա դուռը բացուելով հայրս եւ երկու եղբայրներս ներս կը մտնեն իրենց մոմլաթ ստարատիկներուն մէջ փաթթուած և կը սկսին զմեզ համբուրել, կըրկին և կրկի՜ն։ Կը տեսնէք, տղաքներս, Մաթուսաղայի տարիքն հասնելով մարդս նորէն կը յիշէ այս բաները։ Յուզումն այն աստիճան էր որ ոչ ոք բան չէր արտասաներ և երեք մարդիկ յորդառատ կ՚արտասուէին հիմա, մինչ իմ և Թերէզի աչուրները չոր էին։ Նոյն իսկ կը մտածէի ինքնին թէ ստուերներ չէի՞ն անոնք։ Բայց ոչ, ստուերները չեն կրնար ասանկ համբուրել։

«Առաջին անգամ Թերէզին բերանը բացուեցաւ.

—Ազատեցա՛ք, ըսաւ, ազատեցա՛ք, ճշմարիտ հրաշք մըն է։

—Անոր պէս բան մը, յարեց հայրն խոկոյն, և նշանաւոր հրաշք մը։ Սա միայն կրնամ ըսել թէ խեցեմորթի պէս գլորուելով և մղուելով դէպ արեւելք անբացատրելի արագութեամբ, յանկարծ ձեռքի պէս բան մը զգացի որ կը ծանրանար իմինիս վրայ որով ձողը կը բռնէի, և ամենէն հետաքրքրաշարժն այն է որ մենք դարձանք հովուն դէմ աննման թեթեւութեամբ։ Բայց գիտէք որ այս բաները արտակարգ են նաւաստեաց համար։ Այն ատեն, երկու տղոց ձայնելով. Ամենն այս չէ, ըսի, պէտք է աղօթք ընել անոնց համար որք հոն մնացած են։ Բայց, փոթորիկն մէջէն, հովի մռնչիւններ, ջուրի լեռներ զորս ուրականը կը թաւալէր ամեն կողմ, մեր շուրջը, բայց նշմարեցի, թէ առանց ամենափոքր ցնցումի, մակոյկն հակառակ կողմ կ՚ընթանար, խորհրդաւոր զօրութենէ մը մղուելով եւ տեսակ մը լուսեղէն ամպի մէջ լողալով։ Անպատճառ, ըսի մտքէս, աղջիկները աղօթած են մեզ համար։ Եւ բարի Ծնունդը անոնց խնդիրքը կը կատարէ։ Ա՛հ այո, բարեխօս Ծնունդը զոր նըշմարեցի փայլակի մը լոյսին, յառաջակոլ մը, ձեռքն հեծանին վրայ, սպիտակ սպաւեղօտ մը հագած և մազերը ուսերուն վրայ թափթփած, ճակատին շուրջը լուսապսակով մը, տղու կերպարանք մը ուր կը քալէր ջուրին վրայ։ Արդ ամեն մարդ գիտէ թէ բարին Աստուած միայն կ՚ընէ ասանկ հնարքներ, և պէտք է հաւատալ թէ ինք քաշած բերած է զմեզ Սէն-Վաաթի նաւահանգստին մէջ։

«Եւ հակառակ կողմէն հասանք ամենայն արագութեամբ, ըսելով ինքնին. «Ազատեցան, բայց պէտք է մտածել պզտիկներուն վրայ որ կորսուած կը կարծեն զմեզ, և աւասիկ ենք. Իսկ թէ ինչպէս ազատեցանք, բացի այս բաներէս, այն աւելի դժուար է։

«Ասոր վրայ, Թերէզ ընդմիջեց զայն եւ ըսաւ.

—Մարթայի սանդալները։

«Երեքը մէկանց ոտք ելան և մօտեցան՝ անոր աչուրներուն մէջ նայելու համար, խենդ կարծելով զայն։ Բայց աղջիկը ամեն բան պատմեց անոնց, և անմիջապէս ընդունեցաւ որ մակոյկին ղեկավարը նոյնն է որ, կէս գիշերի պատարագի պահուն, լուսեղէն թուղթը սահեցուցած էր իմ սանդալներուս մէջ։

«Յաջորդ օրը, փոթորիկը գրեթէ հանդարտած ըլլալով, երեւակայեցէք ապշութիւնն անոնց որք տեսան մեր հինգերնուս անցնիլը գիւղին մէջէն և եկեղեցի մտնելը՝ ծննդեան պատարագին համար։ Բոլոր ծեր նաւաստիները զարմացած մնացած էին եւ հարցումներ կը տեղային։

—Առանց մակոյկի՞ վերադարձաք։

—Մակոյկը վարը Սէն-Վաաթի նաւահանգստին մէջն է անզարտ, ուր մտանք, հակառակ հովին։

—Ծերունի Բուէլ անպատճառ խենդ է, կը կրկնէին ոմանք. ծովուն վրայ շատ անհեթեթ բաներ տեսնուած են, բայց երբէք տեսնուած չէ հովին դէմ քալող նաւ մը։

—Ի բաց առեալ երբ Աստուած քաշէ կառանը, ըսաւ հայրը։

«Հաստատ ձայնով արտասանուած այս բառերը լսելով, բոլոր նաւազները գլուխնին բացին, միայն սկեպտիկներն առին քալեցին, ժպտելով, և ըսին թէ վարպետ Բուէլը ասանկ բաներու չէր հաւատար։ Միշտ չարամիտներ կը գտնուին որք բան մը չեն գիտեր և ուսերնին կը թոթուեն՝ երբ իրենց ըմբռնումէն վեր բան մը պատմուի։ Գէշն իրենց։

«Իմ գիտցածս սա է որ հայրս մեռաւ անկողնոյն մէջ, տարիներով բռնաւորուած, առանց երբէք նաւարկելու ծննդի առջի օրը, նոյն իսկ ծովուն վրայ ամենէն գեղեցիկ օդ ըրած ատեն։ Ինչպէս որ կ՚ըսէի ձեզ, անկից ի վեր վաթսուն եւ հինգ տարի է, և որովհետեւ ամենէն փոքրն էի, միս մինակ մնացի աշխարհի մէջ, յաւելապէս պատմութիւններ պատմելու համար ձեզ։ Բայց ես յիշատակ մը պահած եմ այդ անձկալից և յետոյ ուրախալից գիշերէն, և քանի որ խելօք կենալու խոստումնիդ բռնեցիք, հիմա պիտի ցուցնեմ ձեզ զայնս։

«Այն ատեն, մօրաքոյր Մարթա բացաւ իր գզրոցը, պղնձէ իր լայն ու հին գզրոցը, և խորանարդի ձեւով բան մը դուրս հանեց, ժամանակէն դեղնած կարմիր թաւիշի մէջ պլլուած։ Սեղանին վրայ գրաւ զայն և ծածկոցը վերցուց։ Եւ ի՛նչ տեսա՞նք. ապակեայ տուփի մը մէջ, մանկական երկու փոքր սանդալներ, փայտէ շինուած, առանց կապի և գեղնորակ, որուն պէս տակաւին կը վաճառուի շըրջակայ վաճառանոցներուն և տօնավաճառներուն մէջ։ Մօրաքոյր Մարթա մեր հիացումը կը վայելէր և երբ վայրկեանն եկաւ սանդալները դարձեալ իրեն գզրոցին մէջ փակելու,

—Կ՚ըմբռնէք անշուշտ թէ, ըսաւ, այն ժամանակէն ի վեր ոչ ոք ոտքը դրած է այս կօշիկներուն մէջ։

ՇԱՐԼ ՔԱՆԻՎԷ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Երկու կիներ, որք մաքուր օդի կարեւորութիւնը շատ լաւ գիտէին, ամառուան գիշեր մը գիւղային փոքր պանդոկի մը մէջ անցնելու հարկին մէջ գտնուեցան։ Դեռ նոր մարած էին լոյսը, երբ միտքերնին ինկաւ որ պատուհանը գոց էր, ուստի անոնցմէ մէկը ելաւ զայն բանալու համար։ Սենեակը շատ մութ էր, և լուցկին ալ չէր գտնուեր, բայց խարխափելով գնաց գտաւ պատուհանը։

—Չի բացուիր կոր, ըսաւ, վեր վերցնել ջանալով։

—Անգամ մ՚ալ փորձէ, ըսաւ միւսը անկողնէն, այս օդին մէջ հեղձամահ պիտի ըլլանք։

Յանկարծ ապակիներու խորտակման մեծագղորդ աղմուկ մը լսուեցաւ մթութեան մէջ։

—Ահ, կոտրեցաւ անպիտան պատուհանը, ըսաւ կինը, բայց գոնէ մաքուր օդ պիտի շնչենք հիմա։

—Ոհ, այո՛, ըսաւ միւսը, առաջուանէ շատ աղէկ է հիմա։ Երբէք չպիտի կարենայի քնանալ առանց այս օդին փոփոխելուն։ (խորունկ շնչելով) օհ, այս ի՞նչ գեղեցիկ հով է»։

Այսպէս մաքուր օդէն մեծապէս գոհ՝ քնացան։ Բայց առաւօտուն երբ արթնցան, տեսան որ պատուհանը գոց էր, եւ անկիւնը գտնուող մեծ գրադարանի մը ապակեայ փեղկը կտոր կտոր եղած էր։

⁂

Տոքթոր Մ․․․ իւր ճարտարութեամբ մեծ համբաւ շահած է, այնպէս որ դժուարաւ քիչ մը հանգստանալու ժամանակ կը գտնէ։ Հիւանդներ ընդունած ատեն տոմսեր կը տրուին յաճախորդաց, և ամեն ոք իւր կարգին կ՚սպասէ։ Ոմանք ալ այնպիսի անյարմար ժամանակներու կ՚երեւան, որ բնաւ սպասելու չեն սիրեր։

Գիշեր մը Տր. Մ․․ քանի մը հրաւիրեալներու հետ կը տեսակցէր իւր ընդունելութեան սրահին մէջ, երբ սենեկապետը իմացուց իրեն որ յաճախորդ մը զինք տեսնել կ՚ուզէ։ Տոքթորը սրտնեղութեան շարժմամբ մը ելաւ և անոր սենեակը գնաց։

Այցելուն թոքային հիւանդութիւն ունէր, իւր թոքին նուրբ խողովակները փտելու վրայ էին և ձայնական թելերը վերջին աստիճան մաշած էին։ Մեր բժիշկը հիւանդին վիճակը հասկնալու համար սովոր էր համրել տալ անոր մինչեւ երեսուն կամ երեսուն եւ հինգ։ Այս անգամ ալ Տր. Մ․․․ ըսաւ իւր յաճախորդին որ համրէ։ Շատ ժամանակ անցաւ, և հիւրերը մտահոգութեան մէջ ինկան տոքթորին այսչափ երկար բացակայութեանը համար։ Անոնցմէ մէկը գնաց բացաւ բժիշկին սենեկին դուռը։ Տր. Մ․․․ կը քնանար իւր բազկաթոռին մէջ և խեղճ յաճախորդը կը համրէր ութն հազար վեց հարիւր քառասուն երկո՜ւ։

⁂

Երկու ծարաւի մարդիկ, որք առտուընէ ի վեր քաղաքի մը ծովեզրը թափառած էին առանց քիչ մը ըմպելի գնելու համար բաւական ստակ շահելու, վերջապէս իրենց մտքին մէջ հետեւեալ հնարքը յղացան, և անմիջապէս ի գործ դրին զայն։ Հին փոքր տակառ մը փոխ առնելով մինչեւ կէսը ջրով լեցուցին։

Յետոյ անոնցմէ մէկը զայն ուսին վրայ առնելով մօտակայ ըմպելեաց վաճառատունը գնաց և ըսաւ որ նաւահանգիստը գտնուող նաւապետ մը ղրկած էր զինք, որպէսզի իւր տակառը պրենտիով լեցընել տայ։

—Նաւապետը կը ցաւի որ երէկ կէսը լեցնել տուեր է, և կը խորհի որ աւելի աղէկ կըլլայ եթէ ամբողջովին լեցուի։

Տակառը մինչեւ բերանը լեցուցին եւ մարդը դարձեալ ուսին վրայ դրաւ զայն։ Բայց երբ դէպ ի դուռը կերթար, պաշտօնեայն կեցուց զինք և փոխարէնը պահանջեց։

—Մեր նաւապետը ընթացիկ հաշիւ մը չունի՞ հոս։

—Ոչ։

—Ահ, ուրեմն սխալ խանութ մտեր եմ։ Ուրիշ բան մը չենք կրնար ընել, բայց եթէ կէսը դարձեալ տեղը պարպել»։

Հազիւ թէ ըսած էր զայս, տակառին կէսը պարպեցին։ Յետոյ մեր դիւցազնը ուրախութեամբ գնաց փնտռել իւր ընկերը, որուն հետ բաժնեց ջրով և պրենտիի խառնուրդը։

Թարգմ. Տ. Ս. ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Գուրպան Պայրամի տօնին առթիւ, Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնն, ըստ սովորութեան, շոգենաւուց յաւելուածական երթեւեկութիւն մը հաստատած է, որ գործադրելի է մինչեւ յառաջիկայ ուրբաթ։ Ըստ այդ ժամանակացոյցի, որ մեծաւ մասամբ կը համապատասխանէ ուրբաթօրեայ ժամանակացոյցին, առաւօտները կամուրջէն Վոսփորի եւրոպական եզերքներն ուղեւորող շոգենաւք պիտի մեկնին հետեւեալ ժամերուն, 12.40, 1.15, 2, 2.20, 3.15, 4, 5.15, 6, 6.30, 8.30, 9.30. իսկ դէպ ի ասիական եզերքները՝ ժամ 12.15, 1, 2.5, 2.20, 2.45, 3.45, 4.30 5, 7, 8.35։ Վերադարձք պիտի կատարուին ուրբաթօրեայ ժամանակացոյցին համեմատ։ Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւուց առաւօտեան ուղեւորութիւնը ևս պիտի կատարուի ուրբաթօրեա ժամանակացոյցին համեմատ։

ԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
Զ. ԹԻՐՈՅԵԱՆ
Պոլիս Պաղչէ-Գաբու թիւ 4

Կը կատարէ ամեն լեզուէ գրոց և թերթերոց յանձնարարութիւններ յոյժ չափաւոր պայմաններով։— Պատրաստ ունի մեծ սիրոք Գաղ. դասագրոց և երեւելի հեղինակաց գործերու, Վ. Հիւկոյի, Ա. Տոտէի, Զօլայի ևլն ևլն։— Գրատունը կ՚ստանայ միշտ նոր գրեանց լաւագոյններն՝ ի Փարիզ հրատարակուելուն պէս։

Գրատան ստացած թերթերն

1. Journal pour tous. Շաբաթաթերթ պատկեր. գրական և վիպական, հատը 40 փր. տարեկան բաժանորդագին 40 ղրուշ։

2. Musée des familles. Շաբաթ. պատկեր. գրական, պատմական ևլն. գին 30 փրյ. տար. բաժ. 35 ղըշ։

3. Echo de la semaine. Շաբաթ. պատկեր. գրական. գիտական ևլն. գին 40 փրյ. տարեկ. բաժ. 40 ղըշ։

4. Annalle litt. Շաբ. Գրական ևլն. հատը 40 փրյ. տարեկ. բաժ. 37 ½ ղըշ. իսկ պատկեր. և յաւելուածով 62 ½ ղըշ։

5. Monde-illustré. Պատկեր. շաբաթ. մեծադիր, գրական, վիպական, կենսագրական հատը 3 ղըշ. տարեկ. բաժ. 140 ղըշ. վեցամսեայ 75 ղըշ։

6. Figaro-illustré. Պատկեր. մեծադիր, ամսաթերթ գրական, որ կը պարունակէ ամենանշանաւոր պատկերհանոց «գունաւոր» նկարներն որք վարձատրուած են Գաղղիոյ կառավարութենէն մրցանակով. գին հատին 15 ղըշ։

7. Salon-illustré. Առաջնոյն նման, յորմէ այս տարի միայն «4 թիւ» պիտի հրատարակուի, թիւ 1 և 2 արդէն հասած են, գին հատին 10 ղըշ։

8. Figaro-salon. Նմանապէս մեծադիր և պատկերազարդ, 6 հատ պիտի հրատարակի. 1-2 թիւերն հասած են գին 10 ղըշ։

9. Figaro-musical. ամսաթերթ, հաւաքածոյ դաշնակի համար, նշանաւոր հեղինակաց գործերէն, գին 15 ղըշ։

10. La vie populaire. պատկեր, շաբ. գրական և վիպական, այս թերթին մէջ է որ Զօլա կը գրէ իր նոր վէպը «Débacle» հատը 40 փարայ։

Revue Encylopédique. Պատկերազարդ գիտական և կիսամսեայ հատը 5 ղրուշ։

11. Dictionnaire LAROUSSE complet. տպագրութիւն 1892. բառք 56,000. 24 քարտ. 2500 պատկեր. ընտիր լաթակազմ։

ԳՐԱՏԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

1. Arithmographe. Դրպանի գեղակազմ «գառնէ» մը, որ ուրիշ բան չէ, բայց եթէ «կատարեալ» գործիք մը չորս գործողութիւններն «ճշդիւ» և «արագ» ընելու, առանց մելան և գրիչ գործածելու. միլիոնաւոր թուոց հաշիւք այս գործիքով շատ դիւրաւ կը կատարին և շատ աւելի արագ քան գրելով. անոնք որ թիւերու հետ շատ գործ ունին մեծապէս կրնան օգտիլ այս գործիքէն որ սուղ ալ չէ։

2. «Նոր մեթոտը գաղղիերէն գրավարժութեան», 10 տեսութիւներու մէջ ամփոփուած է, ամէն տեսակ գրեր շատ մեծ առաւելութիւն ունի «մեթոտ քոթչը» ի վրայ զոր ցարդ կը գործածեն մեր Ազգ. վարժարանք. եղանակը շատ դիւրուսոյց է և աժան, հատը 20 Փր. և 35 սանթիմ։ Զայս մեր վարժարանաց պատուարժան տեսչութեանց ուշադրութեան կը ներկայենք։

3. «Պարտէզ հոգեւոր». Նոր և լաւ տպագր. պատկերազարդ, լաթակազմ, ոսկեզօծ և թաւչեայ. գներն աժան։

Գրատունը կ՚զբաղի նաեւ գործածուած «փուլերու» գործով, ունի փուլի ալպոմներ աժան գնով։

«Պատկերազարդ և ընտիր վէպեր» իրենց կէս գնով։ Անոնք որ միշտ կը դիմեն Բերայի օտարազգի գրավաճառաց, եթէ բարեհաճին մի անգամ այցել սոյն գրատունը, յոյժ գոհ պիտի մնան։ Յանձնարարութեանց համար փուլ կ՚ընդունուի 15 առ ⁰/₀ զեղչով։

24 4—10

Օ ՔԱՄԷԼԻԱ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Բերա, Մեծ-Փողոց, 194

Կը ծանուցանենք արգոյ հասարակութեան թէ եղանակիս համար բազմաթիւ նիւթեր ուշ հասած ըլլալով՝ մնացած են ի հաշիւ այն գործարանատիրաց որք արտօնած են զմեզ վաճառել բոլոր այս նիւթերը

40 ⁰/₀ զեղչ

Այս վաճառքներն են մեծաքանակ «Փուլաներ», «Սիւրա չանժաններ», «Մուսլիններ», «Սաթինեթներ» և «Պաթիսթներ»։

Այս վաճառմամբ կ՚ընծայենք մեր յարգոյ յաճախորդաց

Բացառիկ առաւելութիւններ

և կը յուսանք թէ պիտի բարեհաճին օգտուիլ այս

[illegible]

Այս արտասովոր վաճառումը պիտի տեւէ 30 օր միայն, սկսեալ 1892 յունիս 6, երկուշաբթի օրէն։ 15 12—12

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԸՇԱՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնք Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած ընդարձակ երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրելու կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, [illegible] [illegible] 20,000,000 Անգլիական Ոսկի [illegible]

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ: Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մեհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԴԵՂԱԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր տոկոս արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ նմոյշներէն բնաւ տարբերութիւն չունին: Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագճը խան, վարի յարկ, թիւ 2, Յովսէփ Թօլեանի սենեակը:

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գաղանակ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ ստոյգ յաջողութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբ: Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր ան[illegible] նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց առանուններն են. ջերմն և տաբուռն, թաղուն ջերմ պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր:

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահճային կամ ճահճախառնացուցեալ վայրերէ մահաշատ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ:

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն ուր որ կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Պոլսոյ: 29

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

VIN & SIROP DE DUSART

Au Lactophosphate de Chaux.

Ֆիննեատա պուլունան վէ էն զիեատէ չէօհրէթլուար օլան հէքիմլէրին թէճրիւպէլէրիյէ անլաշըլմըշ տըր քի, Տիւզար Շարապընտա վէ Շուրուպունտա, լաքթօֆօսֆաթ տը շօ նամ էճզանըն էրիմիշ հալտէ պուլունմասը, վիճուտի ինսանիյէն, հէր վաքըթ վէ հէր սիննտէ միւհիմ օլմագտա տըր:

Պուլար ընչմիշ գասըրլար իսթիմալ իթտիքլէ րինտէ, մասումլարը վիճուտլէրինին պիւյիւմէսինէ գօլայըգ վիրէճէքլէրի չէ օյլէ տուրսուն, մ[illegible] հալտէ օլտուգլարը վագըթտա գուհուրա կէլմէքտէ օլան իէթիմքյալարըն վէ էմզիքլէրինին սէֆիլլէրինին տախի մունէֆիդ օլուրլար, վէ պունլարը սիւտամպլար իչինքէլէրինտէ, սիւտլէրի քէսապի գուվվէթ իքթիսապ պաշլա, սիւտ վիրտիքլէրի չօճուգլարտա իմճալա վէ տիեարէքէ միւպթէլա օլմազլըգ գօրգուսունտա պուլունմազլար, վէ տըր չըգարտըգլարընտա աղըր սըզը վէ գամէթ չէքմէզլէր, վէ սինիրլէրի չէքիլմէզլէր: Վէ պու մասալլէքէլէր, սըգտա, սօլուգ, զայիֆ, մէճալսըզ, վէ պօյունտա պօզուգլուգու ուլար վէ եարալար քէյտա օլան չօճուգլարա վիրիլտիքլէրինտէ, բէք չօգ մէնֆաաթը կէօրիւլմէքլէրինտէ չիւբհէ եօգ տուր:

Մէզքիւր մուալիճէլէ, սիննինի ալմըշ օլուպ, վէ գամլարը զայիֆլէնմիշ օլան, վէ միսէ պօզուգլուգու միւպթէլա, վէ բէք եօրկուն պուլունան տաեմէր իսթիմալ իթտիքլէրինտէ, էնէրժիսի քէսապի արգէնէթ վէ գուվվէթ իքթիսապ իտէրլէր:

Կէօքսիւ խաստէլիքլէրինէ միւպթէլա օլանլար իչին տախի բէք էյի տիր. չիւնքի, ագ ճիյէրլէրտէ գանըպարըն ճէվճէլէմէսինէ ղայրէթ վիրիր, վէ պինաէն ալէյհ քէյֆիյէթինէ քէսապի գուվվէթ իթտիրիր:

Վէլհասըլ, իշպու Տիւզար Շարապը վէ Շուրուպու, իւթաճ ալըբ վէ հայդի թամամ իւնէրու կէօթիւրիւնէճէկլինտէն, քէմիքլէր, էթլէր, վէ գանլար, նիզամընտա քէնտի թէշէքքիւլլէրինէ տէվամ իտէրլէր:

Պու մուալիճէ պուլունուր փարիզտէ վիվիէն սօգաղընտա 8 նումէրօլու էճզախանէտէ, վէ սայիր նամտար էճզախանէլէրտէ: A. C.

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պօրտօ գիծ կանոնաւորական բանալ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում եր թալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէյլտօսէ որ յուլիս 6ին Մարսիլիայէն և յուլիս 12ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի:

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Բեռներու և տոմսակի տեղեկութեան

Նաւաղեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
5 Ռուսթեմ Սիթէ Փրանսէզ

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կր. 22 4 Օտեսայի տուրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:
Դշ. 23 5 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի տուրհանգակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով
Գշ. 24 6 Սեւաստոպոլի տուրհանգակ, առաւօտեան ժամ 11ին:
Գշ. 24 6 Տուրհանգակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում առաւօտեան ժամ 11ին:
Եշ. 25 7 Օտեսայի տուրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:

Ծնթ.—Յունիս 24 6, երկուշաբթի օրը կ դառնան դէպի Սեւ-ծովու նաւահանգիստները մինչեւ պաթում Ջիւբանիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Գէրասունտ, Օրտու, և Բաթ-Պոյիտ զացող շոգենաւ: 21

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրբուլ և Մէտիտէրանէի գիծ բանալ
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Բէրա	3000
Թեպա	3250	Լոգիոս	800
Մակետալա	3250	Օլինթոս	800
Մարիօթիս	3250	Տէլթա	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31. Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ուր ամեն երկու շաբաթ կը բանին Լիվէրբուլ և Ասիայի գիծ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պօթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Օրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Փավոնիա	5587	Ալճէրիա	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սքիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէփփօ	[illegible]	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մարոքօ	1855
Հէքլա	1614		

Քեւոր շոգենաւը, նաւապետ Քինկ, Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի 11 յուլիսի:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիաստիս խան, Թիւ 11
17 Ղալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1892 Մայիս 21էն սկսեալ մինչև Յուլիս 31 Ուրբաթ

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն
Կամուրջէ ելնող շոգենաւուց ժամերը.

11 15 Եէնիմ. Մեգարդ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիք. Պոյաճք. Բ. Հիսար (Բ. Հիսարի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
12 — Եէնիմ. Մեգար. Պէյլ. Թարապ. Եէնիք. (Եէնիք.ի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 37
12 30 Եէնիք. Ստէն Միրկ. Պոյաճք. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ 21
12 40 Բ. և Ա. Գավագ Մեգարդ. Պէյլ. Թարապ. Պէյքօզ և անկէ Ասիական եզերքներէն մինչև Գանտիլլի և Օրթաք պիտի հանդիպի. (Գանտիլլիի շոգ.ին պիտի հաղորդակցի). Ուրբաթ. ները բերեր է գաս Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկթաշ 38
12 15 Եէնիմ. Մեգար. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիք (Եէնիք շոգ.ին կը հաղորդակցի ուր. ները Ստէնիա Միրկէն պոյաճք. Բ. Հիսար պէպէք պիտի հանդիպի 40
1 15 Եէնիք. Ստէնիա Միրկ. Պոյաճ. Բ. [Պէպէքի շոգ.ին կը հաղորդակցի բայց ուրբաթ օրերէ 22
1 40 Եէնիմ. Մեգար. Պէյլ. Թարապիա Եէնիք. (Եէնիք. շոգ.ին կը հաղորդակցի). 32
2 10 Եէնիք. Ստէնիա Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. 34
2 40 Բ. Ա. Գավագ Եէնիմ. Մեգար. Պէյլ. Թարապ. Պէյքօզ և անկէ Ասիական եզերքէն մինչև Գանտիլլի և Օրթաք. Հանդիպելով Գանտիլլիի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակցի. և ուր. օրերը Օրթ.է գաս Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիկ. 18
2 45 Եէնիմ. Մեգարդ. Պէյլիւք. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Բ. Հիսարի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի. (ուրբաթ օրերը Պէպէք. Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 37
4 — Եէնիմ. Մեգար. Պէյլիւք. Թարպ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք. Պէպէքէ շոգ.ին պիտի հաղորդակցի. ուր. ները Արնվք. Գուր. Օրթ. 40
5 45 Եէնիմ. Մեգր. Պէյլիւք. Թարպ. Պէյքօզ Եէնիք. Գանլճ. Պոյաճք. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Պէյլ. Օրթաք. Պէշիկ. 21
7 — Եէնիմ. Մեգար. Պէյլիւք. Թարապ. Պէյքօզ Բաղչ. Եէնիք. Միրկ. Գանլճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւ. Չէնկէլք. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիկ. Իսկ. 23
8 — Ա. և Բ. Գավագ Եէնիմ. Մեգար. Պէյլ. Թարապ. Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 32
9 40 Եէնիք. Պոյաճ. Պէպէք Պէշիկթաշ բացի ուր. է 34
10 — Բ. Հիսար Արնաւ. օրթաքէօյ 11
10 — Մեգար. Պէյլ. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Արնաւ. Օրթաք. Պէշ. 38

Ամէն ուրբաթ իրիկուան ժամ 11ին Մեգարդէն շոգ. մը ելնելով Պէյլիւք. Թարապ. Պէյքօզ Եէնիք. Միրկ. Բ. Հիսար Արնվ. Օրթ. Պէշիկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ:

Եէնիքէօյէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

11 — Եէնիք. Ստէնիա Միրկ. Պոյճ. Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 20

Պէպէքէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

11 — Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 23
11 30 Պէպէք Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. 20
12 — Օրթաք.էն ուղղ. կամրջ [բացի ուր. է] 22
12 — Բ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 28
12 30 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ 23
1 — Պէպէք Արնաւ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. 21
1 45 Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիկ. 31
2 5 Օրթաք.էն ուղղ. կամրջ. բացի ուր. է. 38
2 35 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. բացի ուրբաթէ 34
3 15 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. 1
3 45 Բ. Հիսար Պէպէք Արնվք. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ Գաղ. բացի ուր. է 22
4 5 Օրթաք.էն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օրերէ 18
4 50 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ. (բացի ուր. է) 34
5 5 Օրթաք.էն ուղղ. կամուրջ բացի ուր. է 38

Ասիական եզերքէն կամուրջ ելնող շոգենաւ

11 15 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. 34
11 15 Պէյքօզ Բաղչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի) (Ուրբաթները բացի Օրթաք.էն Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 22
11 50 Պէպէք Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիկ. [բացի ուրբաթէ] 33
12 — Պէյքօզ Բաղչ. Եէնիք. Չուպ. Գանլճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Իսկ. Պէշիկ. Գուզ. 1
1 — Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. 20
1 20 Պէյքօզ Բ. Պաշճէ Չուպ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլ. Օրթաք. [Գանտիլլիի շոգ.ին կը հաղորդակցի, ուր. ները Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Պէշիկ. 36
1 45 Պէյքօզ Եէնիք. Ստէն. Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար Արնվ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. [Եէնիք.էն Գավագ գացող և Եէնիք.էն կամուրջ եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի] 34
2 — Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ Գուզկ. Պէշիկ. բաց ի ուրբաթէ 28

3 10 Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշիկ. 20
3 20 Պէյքօզ Բաղչ. Չուպ. Գանլճա Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտիլլիի շոգենաւին կը հաղորդակցի. ուրբաթները բացի Օրթ.է Վանիք Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. պիտի հանդիպի) 13
4 — [illegible] Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ. [բացի ուրբաթէ] 33
4 20 Պէյքօզ Բաղչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթաք. [Գանտիլլիի շոգ.ին կը հաղորդակցի. Ուրբ. ները, ժամ 4.30ին Մեգարդ.էն մեկնելով Պէյլ. Թարապ. Պէյքօզէն մինչև Իսկ. [illegible] պիտի հանդիպի ինչպես նաև Պէշիկթաշ: 38
5 — Գանտիլ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկ. բացի ուրբաթէ 28
7 — Միրկ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիկ. Իսկ. 1
9 — Պէյք. Թարապ. Պէյքօզ. Բաղչ. Չուպ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ. 20
9 3 Գանտ. Չէնկէլ. Պէյլ. Իսկ. բացի ուրբաթ օրերէ 21
10 15 Պէյքօզ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Չէնկ. Պէյլ. Իսկ. [բացի ուր. է 28
10 20 Ա. Հիսարէն ուղղ. կամուրջ 22
11 — Գանտիլ.էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր.) 21
11 15 Վանիք.էն ուղղակի կամուրջ բաց ի ուրբաթ օրերէ 22

Ամէն ուրբաթ ժամ 6ին Մեգարդ.էն շոգ. մը ելնելով Պէյլ. Թարապ. Պէյքօզ Բ. Պաշճէ Չուպ. Գանլճա Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ:

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 2 Կամուրջէն ուղ. Եէնիք. բացի ուր. է
12 40 Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնվ. Բ. Հիսար Միրկ. Ստէն. Եէնիք Թարապ. Պէյլ. Մեգար. Բ. և Ա. Գավագներ 22 18
1 15 Պէշիկ. Օրթաք. Արնվ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյճ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլ. Մեգար. Եէնիմ. 37
2 — Դալաթ. Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկէլ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Չուպ. Պէյք. Թարապ. Պէյլ. Մեգար. Եէնիմ. 23
2 30 Պէշիկ. Օրթաք. Արնաւ. Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլ. Մեգար. Եէնիմ. 40
3 Պէշիկ. Օրթաք. Արնվ. Պէպէք Բ. Հիսար բացի ուրբաթ օրերէ 22
4 — Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյճ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեգարդ. Եէնիմներ. 24
4 30 Պէշիկ. Օրթաք. Արնվ. Գանտ. բացի ուրբաթ օրերէ 28
5 — Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլ. Չուպ. Միրկ. 1
6 — Դալաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուզկ. Արնվ. Պէյլ. Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Պէյքօզ. Թարապ. Պէյլիւք. Մեգար. Գավագներ 32
7 — Պէշիկ. Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Բ. Հիսար Պոյճ. Եէնիք. Թարապ. Պէյլ. 20
8 0 Պէշիկ. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Բ. Հիսար Միրկ. Եէնիք. ի շոգ.ին կը հաղորդակցի. ուր. ները Թարապ. Մեգար. Պէյլ. 34
9 — Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Մեգարդ. Պէյլիւք. բացի ուր. է 33
9 20 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնվ. Պէպէք Գանտիլ. Բ. Հիսար 38
10 — Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւք. Մեգար. Եէնիմ. (ուր. ները 9 45ին Մեգարդ. պիտի հանդիպի) 40
10 5 Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնվ. Պէպէք Բ. Հիսար Պոյճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյլ. Մեգար. Եէնիմ. (ուր. ները 10 վայրկեան կանուխ) 48
10 45 Բ. Հիսար Պոյճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. Թարապ. Պէյլիւքտէրէ. Մեգար. Եէնիմ. (ուրբաթները չիկայ) 32

11 20 Եէնիք. Թարապ. Պէյլ. Մեգար. Եէնիմ. 38
11 35 Պէշիկ. Բ. Հիսար Պոյճ. Միրկ. Ստէն. Եէնիք. 21

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 — Կամուրջէն ուղղ. Պէյլէր 23
2 3 Ուղղակի Պէյլէր 1
10 35 Պէշիկ. Օրթ. Իսկ. Գուզկ. Անատ. Պէյլէր Գանտ. Պէ. և Բ. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բ. Պաշճ. Պ.Բ. բացի ուր. է 1
11 15 Գուզ. Պէշիկ. Օրթ. Գուզ. Արնվ. Պէյլէր Բ. Հիսար Պոյաճք Եէնիք. 10
11 45 Պէշիկ. Օրթ. Գուզկ. Արնվ. Պէյլէր 28
12 — Պէշիկ. Օրթ. Գուզ. Արնվ. 23

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

12 15 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բ. Պաշճէ Պէյքօզ Եէնիք. [ուր. ները Գանտ.] Եէնիք.էն Գավագ գացող և Եէնիք.էն կամուրջ եկող շոգենաւուն հետ կը հաղորդակցի 34
12 25 Կամուրջէն ուղղ. Գանտիլլի ուր. ները 12 15ին Պէշիկ. Օրթ. Գուզկ. Սէնաքը. ետս պիտի հանդիպի. 20
1 — Իսկ. Պէյլ. Պէշիկ. [Պէ Եէքէն Եէնիք. գացող [illegible] պիտի հաղորդակցի]. 33
1 20 Պէյլ. Չէնկ. Գանտիլլի բացի ուր. է 20
2 20 Իսկ. Գուզ. Պէյլ. Գանտ. 20
2 45 [illegible] Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուք. Բաղչ. Պէյք. Ուրբաթները Թարապիա Մեգարդ. Եէնիմներ. 33
3 25 Ուղղակի Գանտ. (բացի Ուր. օրերէ) 33
3 45 Իսկ. Պէշիկ. Պէյլ. Չէնկէլ. Պէյքօզ [բացի ուր. օրերէ] 34
8 35 Իսկ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ.էն Պէյքօզ եկող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի (ուրբ. օրերը բացի Իսկ.է Պէշիկ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բ. Պաշճէ. Պէյքօզ Թարապ. Պէյլ. Մեգարդ. պիտի հանդիպի 21
9 5 Պէշիկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բաղչ. Պէյք. բացի ուր. է 28
9 30 Պէշիկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկէլ Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար 22
10 20 Պէշիկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բաղչ. Պէյք. Թարապ. Մեգարդ. Բ. Ա. Գավագներ. 37
10 30 Պէշիկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. ուր. օրերը Իսկ. Գուզ. Արնվ. Գանտ. Բ. և Ա. Հիսար Գանլճ. Միրկ. Եէնիք. Բաղչ. Պէյքօզ 23
10 40 Իսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 21
11 — Պէշիկ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկէլքէօյ Վանի Գանտ. Պէյքօզ (Ուրբաթ օրերը Իսկ. պիտի հանդիպի) 34
11 22 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլճ. Չուպ. Բաղչ. Պէյքօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 22
11 45 Գուզ. Գուզ. Պէյլ. Չէն Վանիք Գանտ. 33
12 — Իսկ. Գուզ. (Բացի ուր. և շաբաթէ) 15

Ամէն ուր. օր ժամ 3 40ին կամուրջէն շոգենաւ մը ելնելով, Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլճա Չուպուք Բ. Պաշճէ Պէյքօզ Թարապ. Պէյլիւք. Մեգարդ. պիտի հանդիպի:

Ամէն ուրբաթ իրիկուան ժամ 10 40ին Մեգարդ. Գավագներէն շոգենաւ մը ելնելով Պէյլիւք. Պէյքօզ Բ. Պաշճէ Չուպուք. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտիլլիի Չէնկ. Պէյլ. եւ Իսկիւտարի նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ:

Առաւօտները Եէնիմահալլէէն ժամ 12 30ին, 1 և 15 անցած և 4ին և կամուրջէն 1 15ին և երեկոները կամուրջէն ժամ 9ին և Մեգարդներէն ժամ 10ին և կամուրջէն 10 40ին Իսկ. գացող շոգենաւք բեռ չպիտի ընդունին:

Փոխադրական օգերուն Ստէն. Մեգարդներու և Բ. Գավագ շոգենաւ չպիտի հանդիպի:

ԽՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11		11 20	6 25 Պէշիկ.
11 30 Պէշիկ.	6 10 Պէշիկ.	11 50	7 10
12 —	7 5	12 10 Պէշիկ.	8 15 Պէշիկ.
12 30	8 — Պէշիկ.	12 40	9 5
1 —	8 20 Վ. [illegible]	1 20 Պէշիկ.	9 50
1 30	8 50 Պէշիկ.	1 50	10 15 Պէշիկ.
2 —	9 30	3 5	10 30 Հէրէմ.
2 30	10 — Հէրէմ.	2 45 Վ. [illegible]	10 40 Գզկ.
3 —	10 15 Պէշիկ.	3 20 Պէշիկ.	11 —
3 30	10 40	4 20	11 30 Հէրէմ.
3 45 Հէրէմ.	11 — Գզկ.	4 — Հէրէմ.	11 20
4 —	11 — Հէրէմ.	5 — Պէշիկ.	11 50
4 30 Վ. [illegible]	11 20	5 10 Վ. [illegible]	12 — Գզկ.*
5 30	11 40	5 15 Պէշիկ.	12 10
4 45 Հէրէմ.	12 5	5 35 Հէրէմ.	— —
5 55	— —		

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իսկիւտար	
11 —	—	11 20	5 35 Հէրէմ.
11 45	7 — Պէշիկ.	11 45	6 25 Պէշիկ.
12 30 Պէշիկ.	8 — Պէշիկ.	12 30 Պէշիկ.	7 10
1 15	8 20 Վ. [illegible]	1 15	8 20 Պէշիկ.
2 —	9 — Պէշիկ.	1 50 Պէշիկ.	9 5
2 5	9 20	2 15 Պէշիկ.	9 45
3 20	10 — Հէրէմ.	2 45	10 15 Պէշիկ.
3 15 Հէրէմէօ	10 15 Պէշիկ.	3 15 Պէշիկ.	10 30 Հէրէմ.
4 — Պէշիկ.	10 40	3 45 Վ. [illegible]	10 40
4 35	11 Հէրէմ.	4 — Հէրէմէօ	11 30 Հէրէմ.
4 45 Հէրէմէօ	11 10	4 20 Պէշիկ.	11 20
5 15 Պէշիկ.	11 45	5 — Վ. [illegible]	11 40
6 —	12 5	5 30 Պէշիկ.	12 10

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ կիրակի և տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ:

ՀԱՅԴԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

1 40 Հայտէմէն Կամուրջ (բաց ի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
1 15 Կամուրջէն Հայտէմ Իսկելէսի (բացի կիրակիէ)
3 45 Կամուրջէն Հայտէմ Իսկելէսի (Բացի ուրբաթէ)
10 10 Կամուրջէն Հայտէմ Իսկելէսի (Բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ)
11 10 Կամուրջէն Հայտէմ Իսկելէսի (Կիրակի և ուրբաթ օրերը ժամ 10 30ին).

ԽԱՍՔԻՒՕՅ ՈՒՆՔԱՓԱՆ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱՍԸՄՓԱՇԱ ՄԻՋԵՒ ԿՈՉՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱԿԻ
ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Խասքիւղէն Գասըմփաշա Ունքափան
4 45 Խասքիւղէն Ունքափան
10 — Խասքիւղէն Ունքափան
11 — Խասքիւղէն Ունքափան

4 — Ունքափանէն Խասքիւղ
5 35 Ունքափանէն Գասըմփաշա Խասքիւղ
10 30 Ունքափանէն Խասքիւղ
11 30 Ունքափանէն Գասըմփաշա Խասքիւղ

Ծնթ. — Օրը միջոցաւ եղած ամէն յաւելումն, զեղչ գումար տեղի պիտի տայ:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԻՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ յետ տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	8	10	62	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54	56
	Առաւօտ													Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս …	6 00	6 30		7 00	7 45	8 35	9 …	9 30	10 …	10 30	11 …	11 30	12 …	1 30	2 …	2 30	3 …	4 …	4 30	5 …	5 30	6 …	6 30	7 …	7 30	7 45
Գումգաբու …	6 09	6 41		7 09	7 55	8 45	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 39	5 9	5 39	6 09	6 39	7 09	7 46	7 54
Եէնի-գաբու …	6 13	…		7 13	7 59	8 49	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 12	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43	7 13	…	7 58
Տաւշան փաշա …	…	…		…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Սամաթիա …	6 19	…		7 18	8 05	8 55	9 18	9 49	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 17	2 49	3 19	4 19	4 49	5 19	5 48	6 19	6 49	7 19	…	8 04
Եէտի-գուլէ …	6 23	6 53		7 21	8 10	8 59	9 20	9 53	10 20	10 53	11 23	12 00	12 22	1 53	2 20	2 53	3 23	4 23	4 53	5 23	5 50	6 23	6 52	7 23	7 58	8 07
Մագրիգիւղ …	6 33	7 07	7 12	7 32	8 21	9 10	…	10 4	…	11 4	11 34	12 13	…	2 04	…	3 03	3 38	4 33	5 03	5 34	…	6 34	…	7 34	…	…
Այ Ստեֆանոս …	…	…	7 26	7 41	8 30	9 19	…	10 13	…	11 13	11 44	…	…	2 13	…	…	3 47	…	…	5 43	…	6 43	…	7 44	8 09	…
Քիւչիւք Չէք. …	…	…	7 36	…	…	…	…	…	…	…	11 53	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	7 53	8 18	…

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	53	55	61	57
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք. …	…	…	6 48	…	…	…	…	…	…	…	…	…	12 45	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	7 07	…
Այ Ստեֆանոս …	6 …	…	6 57	…	8 06	8 36	…	9 30	…	10 30	11 25	…	12 57	…	…	2 30	…	4 …	…	…		6 …	…	7	7 22	…
Մագրիգիւղ …	6 10	6 40	7 07	7 31	8 20	8 46	…	9 40	…	10 40	11 40	12 41	1 10	…	…	2 40	3 10	4 10	4 40	5 10	…	6 10	…	7 12	7 44	…
Եէտի-գուլէ …	6 22	6 52	7 20	7 42	8 32	8 58	9 25	9 52	10 25	10 52	11 5	12 52	1 22	1 52	2 25	2 52	3 22	4 22	4 52	5 22	5 55	6 22	6 57	7 35	8 07	8 30
Սամաթիա …	6 26	6 56	7 24	7 46	8 36	9 0	9 28	9 56	10 28	10 56	11 58	12 56	1 26	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	4 56	5 26	5 58	6 26	…	7 38	…	…
Տաւշան փաշա …	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
Եէնի-գաբու …	6 32	7 02	7 30	7 52	8 42	9 07	[illegible]	10 02	10 34	11 02	12 01	1 02	1 3	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 02	5 32	6 04	6 32	7 06	7 43	…	…
Գումգաբու …	6 39	7 08	7 34	7 56	8 46	9 10	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 08	5 38	6 08	6 38	7 10	7 53	8 23	8 39
Կ. Պոլիս …	6 47	7 16	7 42	8 04	8 54	9 18	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 18	8 01	8 32	8 47

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին